

Wschodzena

Protyka sa Sserbow

na lěto

1870.

*Macica
serbska.*

S nakladom Macizy Sserbskeje.

W kommissiji knižarnje Smolerja a Pjeha.

W tutym 1870. lécze po Khrystuſu, kotreż 365 dnjów wopſchija, liczi ſo:

wot ſtworjenja ſwěta	5819,	wot ſakożenia budyſteho tachantſtwa	650,
wot wuſtajeńa julianskeje protyki	1915,	wot ſpoczątka reformazije	353,
wot czerpenja a horjeſtacja Khrystuſowego	1837,	wot naroda krala Jana	69,
wot ſpoczątka kſhaceſcijanſtwa we Šerbach	850,	wot ſakożenia macjizy ſerbskeje	22.

Zyrkwinske lětne ſnamjenja.

W porjedzenej Reho- rjowej protyży	IX XXVIII III XIII B	ſkota liczba epatty wobwod ſlónza romiſke dańſte cziſto piſmif njeđžeſki	W starej julianskeje protyży.	IX IX III XIII D
17. haperl.		jutrownička	12. haperl.	
24 njeđzele po ſw. trojicy		do 1. adv. 24.		

Sacznicze ſlónca a měſacza.

W l. 1870 ſo ſlónca ~~tróć~~ tróć a měſaczt dwai tróć ſacznitaj. Pola naſ w ~~poſpelenje~~ poſpelenje ſacznicze ſlónca a druhe ſacznicze měſacza widzene. Prěnje ſacznicze ſlónca směje ſo: 31. januara a budže jenož widzene w połońskich morjach; druhe 28. junija we wulkim morju, w Auſtraliskej a Nowym Seelandže widzene; tječe 28. julija w połnoźnej Aſiſkej a Amerizy t widzenju. Šchwórtce ſacznicze ſlónca ſtanje ſo 22. decembra a budže pola naſ wot pſchipońnu 12 hodž. hać do 2 hodž. 47 min. widzene. — Prěnje ſacznicze měſacza směje ſo 17. januara, njeje pať pola naſ t widzenju; druhe pať w nozy wot 12. do 13. julija wječor 9 hodž. 34 min. ſo ſapocznuje a hać do 1 hodž. 14 min. traje. To ſamo je totalne ſacznicze a budže pola naſ widzene.

W l. 1870 knježi ſlónzo (☉).

Stolětna protyka praji, ſo ſu te lěta, w kotrychž ſlónzo knježi, jara ſucha a ſo mamy w nich malo mo-
troty a hrěnju czoplotu.

Małeto je pſchi ſapoczątku, woſebje w haperleji, kħetro moſtre; meja pať je rjana a ſucha a ma pſchi kónzu hać do junija ſhlne mróſy a mjerſjenje.

W lécze smějemy wulku ſuchotu; wo dnjo budže jara horzo, w nozy pať jara ſyma.

Maſyma budže rjana a ſucha a w ſymje nje-
budže wjele ſněha, tola pať ſyma hać do měrza traje.

Małětny ſhw dyrbi ſo ſuchoty dla ſahe wobſta-
racž. Wot jeczmenja a wowſa njebudže wjele kop, tola budžetaj rjana w ſornach. Zahty ſahe woſyte moža ſo radzić. Wena, ſyna, kała a runklyz budže malo. Nož a pſcheńza budžetej rjanaj w ſornach, niž pať po kopach. — Maſymu ſo je ſhwom jara kħwa-
tać njetrjeba, dolež ſemja ſahe njeſamjerſnje.

Pruſchwjom budže wjazh hać jabukow, pať wjele wiſchnjom, ſlowkow a worječow; tež móže wino ſo radzić. Ša zylė lėto najbóle ſuſchaty raniski a njeplodny połnoźny wětr duje a njemjedra t trupami hroža wó-
nym plodam ſe ſchoduczinjenjom. Wjele rybow njebudže. W ſymje njech ſo kóždy pſchod naſymnjenjom na kėdžu bjerje, hewať naſtanu ſtraſchne thoroſcje.

Štyri lětne czaſy.

Šapoczątł nalěcza: 20. měrza wječor 8 hodž. 12 min.
= lěcza: 21. junija popołnju 5 hodž. 40 min.
= naſymy: 23. ſeptembra rano 6 hodž. 58 min.
= ſymy: 22. dezembra rano 1 hodž. 7 min.

Štyri kwatembry.

W porjedzenej Rehorjowej a w starej julianskeje protyży.		
9. měrza.	{ Reminiſcere ſw. trojicy kſhija Łuzije }	14. měrza
8. junija.		3. junija
21. ſeptembra		16. ſeptembra.
14. dezembra		16. dezembra.

Jutrowna tabella.

1871: 9. haperleje.	1876: 16. haperleje (pſch. l.)
1872: 31. měrza (pſch. l.)	1877: 1. haperleje.
1873: 13. haperleje.	1878: 21. haperleje.
1874: 5. haperleje.	1879: 13. haperleje.
1875: 28. měrza.	1880: 28. měrza (pſch. l.)

Njebjeſke ſnamjenja.

 boran,	 lam,	 tšelnik,
 był,	 knježna,	 koforóžk,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny muž,
 rať,	 škorpion,	 ryhje.

Abbreviatury abo pſchifrótschenja ſłowow.

☉ ſlónca,	ſſh. p. ſſhadjenje popońnu.
☾ měſacž,	ſſh. d. ſſhadjenje dupońnu.
☽ Połny měſacž,	ſh. p. kħowanje popońnu.
☾ Poſlemi bėrtlit,	ſh. d. kħowanje dupońnu.
☽ Młody měſacž,	hod. hodžina.
☽ Prěni bėrtlit,	min. minuta.
	* ſtónne wiki.

1870. Januar,

wulki rózł,
ma 31 dnjow.

Wjeſaczkowe
pſchemjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanſki
a
ſkótne wiki.

Tydjenje a dny.	Porjedjena protyka		Stara julianſka December.	☉			D. ſth. ſh. h. m.
	evangelſka.	katholſka.		ſthab. h. m.	ſhow. h. m.	Mjeſečne imamjenja	
Text dop.: Romſk. 8, 24—28; pop.: Luč. 12, 15—19.							
1 ſobot.	Nowe lěto	Nowe lěto	20 Ignaca	8 6	4 2	☾	7 21
1. tydjen. Text dop.: Tit. 3, 4—7; pop.: Luč. 2, 33—40.							
2 njedź.	njedź. p. n. ☾	njedź. p. n. l.	21 4. adventa	8 6	4 3	☾	ſh. p.
3 pónďž.	Kaſchpra ☾	Anthera	22 Anastasije	8 6	4 4	☾	5 44
4 wut.	Balzarja	Benediktſy	23 Dagoberta	8 5	4 5	☾	6 51
5 ſrjeda	Simeona	Telesfora	24 Had a Jěf.	8 5	4 7	☾	7 59
6 ſchtw.	Tſjoch kralow	Swj. 3 kral.	25 Boži džen	8 4	4 8	☾	9 7
7 pjatk	Juliany	Luciana	26 Boži mać.	8 4	4 10	☾	10 13
8 ſobot.	Erharda	Severina	27 Šćěpana	8 3	4 11	☾	11 18
2. tydjen. Text dop.: Galat. 3, 23—39; pop.: Luč. 2, 41—52.							
9 njedź.	1. n. p. 3 k. ☾	1. n. p. 3 kral.	28 n. p. hodź.	8 3	4 12	☾	ſh. d.
10 pónďž.	Czeſcjm. ☾	Agathona	29 Njew. dz.	8 2	4 14	☾	0 21
11 wut.	Mloſſije	Hygina	30 Anisije	8 2	4 15	☾	1 26
12 ſrjeda	Reinholda	Urkadija	31 Sylvester	8 1	4 17	☾	2 32
13 ſchtw.	Hilarija	Biventija	1 januara	8 1	4 18	☾	3 39
14 pjatk	Feliza	Hilarija	2 Melanije	8 0	4 19	☾	4 45
15 ſobot.	Bohuměra	Pawoła	3 70 jap.	8 0	4 20	☾	5 51
3. tydjen. Text dop.: Romſk. 12, 1—6; pop.: Jan 2, 1—11.							
16 njedź.	2. n. p. 3 k. ☾	2. n. p. 3 kral.	4 n. p. n. l.	7 59	4 21	☾	6 51
17 pónďž.	Antonija ☾	Antonija	5 Malachija	7 58	4 24	☾	ſth. p.
18 wut.	Felicity	Pětr ſtoł.	6 Troch kral.	7 57	4 25	☾	5 34
19 ſrjeda	Prifki	Kanuta	7 Jan krćen.	7 56	4 26	☾	6 51
20 ſchtw.	Fab. Sebast.	Fabiana a B.	8 Jurija kr.	7 55	4 28	☾	8 10
21 pjatk	Hañže	Hañže	9 Polimutha	7 54	4 29	☾	9 31
22 ſobot.	Vincenca	Vincencija	10 Theodos.	7 53	4 30	☾	10 50
4. tydjen. Text dop.: Romſk. 12, 14—31; pop.: Matth. 8, 5—13.							
23 njedź.	3. n. p. 3 k. ☾	3. n. p. 3 kral.	11 n. p. n. 3 kr.	7 52	4 32	☾	ſth. d.
24 pónďž.	Timotheja ☾	Timotheja	12 Tatiana	7 51	4 33	☾	0 8
25 wut.	Pawoła wobr.	Pawoł. wobr.	13 Hermyla	7 49	4 35	☾	1 27
26 ſrjeda	Polykarpa	Polykarpa	14 Cacheja	7 48	4 37	☾	2 45
27 ſchtw.	S. Khrystof.	Vitaliana	15 Paw. th.	7 47	4 39	☾	3 59
28 pjatk	Karoliny	Juliana	16 Marcella	7 46	4 40	☾	5 9
29 ſobot.	Theobalda	Otilije	17 Antona	7 44	4 42	☾	6 10
5. tydjen. Text dop.: Romſk. 13, 8—10; pop.: Matth. 28, 23—27.							
30 njedź.	4. n. p. 3 kr. ☾	4. n. p. 3 kral.	18 2. n. p. 3 kr.	7 43	4 43	☾	7 2
31 pónďž.	Birgilija ☾	Pětra z Koſy	19 Makarija	7 41	4 46	☾	ſth. p.

☉ Młody
měř. 2. jan.
rano 0 hodź.
55 min. poſaže
na mjerſnjenje
a wětr.

☾ Prěni
běrtl. 9. jan.
wječ. 9. hodź.
51 minut. ma
ſhymne wjedro.

☾ Połny
měř. 17. jan.
pop. 3 hodź.
34 min. može
ſněh a wětr
pſchinjeſć.

☾ Poſlenti
běrtl. 24. dez.
dop. 11 hodź.
12 min. pſchi-
njeſe mjer-
ſnjenje.

☉ Młody
měř. 31. jan.
pop. 4 hodźin.
30 min. poſaže
na ſněh a
deſheć.

Stolětna
protyka.

1. Ripſt.
4. Bart (lane
wiki.)
10. Kateřy.
22. Budyſchin*
31. Kinsbört.*
Kumburg.
Lubaň.*

NB. W Mje-
ſwacizle ſu
kóždu přenju
ſrjeda měřa-
za, w Halſch-
trowje kóždu
druhu wutoru
měřaza, w Ka-
teřach kóždu
třecju ſrjedu
ſkótne wiki.

Tež ſu we
Lubiju ja mě-
řazy junij,
ſeptember, no-
vember, dezem-
ber woſebne
ſkótne wiki po-
ſtanjene. Teho
runja w Biſko-
pizach. Dny,
na kotrychž ſo
džerža, budža
přeſeſ nowiny
woſjewjene.

Wopomnjenja
hódně dny.

1. nowe lěto.
2. Landtag.
6. Tſjoch kral.
20. Fabiana a
Sebaſtiana.
25. Pawoła
wobroczenje
abo ptaczi
kwař.

1870. Februar,

malý rózŕ,
ma 28 dnjów.

Měŕŕackŕtowe
pŕŕheměnjě.
Wjebro.
Stolětna
protřka.

Hermantŕ
a
ŕŕtne witi

Tydženje a dny	Porjedžena protřka		Stara julianŕŕta Januar.	☉		Mjěŕŕje transpŕta.	☾ ŕř. ŕř. h. m.
	evangelŕŕta.	katholŕŕta.		ŕřhad h. m.	řh. m.		
1 wut.	Brigitty	Ignaca	20 Euthymija	7 42	4 47		5 42
2 řrjeda	Marije wučž.	Swěčřt Mar.	21 Triodiona	7 40	4 49		6 50
3 řhtw.	Blažija	Blažija	22 Timotheja	7 38	4 51		7 57
4 pjatř	Veroniki	Šandrija biŕř.	23 Klemenca	7 37	4 52		9 3
5 řobot.	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 35	4 54		10 8

6. tydžen. Text dop.: Eph. 1, 3—6; pop.: Matth. 9, 45—38.

6 njedž.	5. n. p. 3 kral.	5. n. p. 3 kral.	25 3.n.p.3kr.	7 33	4 56		11 12
7 pónbž.	Richarda	Romualba	26 Xenofona	7 31	4 58		řh. d.
8 wut.	Honor.	Jana z Mathy	27 Jana Khr.	7 30	5 0		0 16
9 řrjeda	Apollon.	Apollonije	28 Euf. S.	7 29	5 2		1 21
10 řhtw.	Scholastiki	Scholastiki	29 Ignaca	7 27	5 4		2 28
11 pjatř	Eufrosiny	Jana Chryŕř.	30 Kreofanta	7 25	5 6		3 33
12 řobot.	Jordana	Eulalije	31 Cyriaka	7 23	5 8		4 36

7. tydžen. Text dop.: 1. Kor. 9, 24—27; pop.: Matth. 29, 1—16.

13 njedž.	Septuagesim.	Septuagesim.	1 feb. 4.n.3k.	7 21	5 9		5 33
14 pónbž.	Valentina	Valentina	2 Mar. w.	7 19	5 11		6 22
15 wut.	Fauŕřina	Bruna	3 Blažija	7 17	5 12		7 3
16 řrjeda	Oneŕřima	Zuliany	4 Isidora	7 15	5 14		řh. p.
17 řhtw.	Konŕřanzije	Konŕřancije	5 Agathy	7 13	5 16		7 9
18 pjatř	Konfordije	Simeona	6 Dorotheje	7 11	5 18		8 32
19 řobot.	Susanny	Manŕřueta	7 Parthena	7 9	5 20		9 54

8. tydžen. Text dop.: 2. Kor. 11, 21—31; pop.: Luk. 8, 4—15.

20 njedž.	Sexagesima	Sexagesima	8 Septuag.	7 7	5 22		10 16
21 pónbž.	Eleonory	Abelheidy	9 Nikefora	7 6	5 23		řh. d.
22 wut.	Pětr stol.	Pětr stol.	10 Charalam.	7 4	5 25		0 35
23 řrjeda	Lazara	Pětra Dam.	11 Eufrosiny	7 2	5 27		1 51
24 řhtw.	Matthiařka	Matthiařa	12 Meletija	7 0	5 29		3 2
25 pjatř	Wiktoria	Wiktoria	13 Eulalije	6 57	5 30		4 5
26 řobot.	Nestorija	Nestora	14 Auxencija	6 55	5 32		4 58

9. tydžen. Text dop.: 1. Kor. 13; pop.: Luk. 18, 31—43.

27 njedž.	Eŕřtomŕři	Quinquages.	15 Mjasopóŕř.	6 53	5 34		5 43
28 pónbž.	Maŕřarija	Maŕřarija	16 Pamfile	6 51	5 36		6 18

☾ Prěni
běřtl. 8. febr.
wjecž. 7 hodž.
8 minut. ma
beřčejkojte
wjebro.

☼ Pořtny
měř. 16. febr.
rano 4 hodž.
17 min. pŕŕŕ-
njeře njewob-
řtayne wjebro.

☾ Pořtleni
běřtl. 22. febr.
wjecž. 7 hodž.
35 min. mőže
těpŕře wjebro
pŕŕŕnjecž.

1. Rinsbóř.*
2. Nadeberg.*
7. Šhorjelž.*
- řarow.*
14. Łufow.*
15. Łufow.
21. Gařyn.*
- Wřhibuř.*
24. Sajónža.*
25. Kalawa.*
28. Nowořalž.
- Wiŕřkopizy.
- Kalawa.
- Wojerežy.*
- Wrořny.*
- Žahaň.*

Wopomnjenja
hődne dny:

1. Kralowŕře
dawli.
2. Swěčřt
Marije
24. Matthia-
řa.

Stolětna
protřka.

Februar řo
řapocznje řpo-
nrőcženym
njejjom a ř
beřčejkom; 9.
do 10. řjane
wjebro; 11. do
14. bže řněř;
15. do 18. jara
wulke řyma;
19. do řónža
beřčejkojte
wjebro.

Řařřiz je fe-
bruar, tařřiz je
auguŕř.

řdž pŕři
řpocžattu fe-
bruara řajazp
wjebro ŕřafa-
ja, a řrjedž
teho měřaza
řhtowronczti
rjenje řpěwa-
ja, dħa pŕři
řonzu mjer-
řnjě a řy-
ma pŕřinőže.

1870. Měrz,
načtník,
ma 31 dnjów.

Měřazčtowe
přcheměnjenje.
Wjedro.
Stočetna
protřta.

Hermautl
a
řkötne wiki.

Třdzenje a dny.	Porředjena protřta		Stara julianska Februar.	☉		Měřazčt inaměnjenja	D řřh. řř. h. m.
	evangelřka.	katholřka.		řřhad. h. m.	řřhov. h. m.		
1 wut.	Postnizy	Postnicy	17 Konstanca	6 49	5 38		6 47
2 řřjedea	Popj. řři	Popj. řřjedea	18 Orthodox.	6 47	5 40		řřh. p.
3 řřčtw.	Runig.	Runigundy	19 Archippa	6 45	5 41		6 50
4 pjatř	Sabrina	Kazimira	20 Lea Kat	6 43	5 42		7 55
5 řřobot.	Wjedřicha	Wjedřicha	21 Timotheja	6 41	5 44		9 0

☉ Měřob
měř. 2. měřza
dop. 9. hodř.
29 minut. po-
taje na hřofne
wjedro.
☾ Prěni
běřtl. 10. měřz.
pop. 2 hodř.
1 minut. ma
měřta a řřurja-
wu.

☼ Pořny
měř. 17. měřz.
pop. 2. hodř.
41 min. moře
lěpřche wjedro
přřinjenjeř.

☾ Pořleni
běřtl. 23. měřz.
rano 5 hodř.
27 minut. po-
taje na cřopli-
řhi cřař.

**Stočetna
protřta.**

Měřz řřo řřa-
pocřnje řř hřof-
nym řřmnym
wjedrom, řřo-
treř hacř do-
20. traje; 22.
do 23. jara
řřma; 24. a
25. taje; wot
26. do řřnza
je deřřeř a
řřloneřta řřwě-
cjenje, w nořř
řřb.

1. Bart.* a
lane wiki.
Eifenberg.*
2. Wjernacři-
řř.*
3. Rubij.*
5. Trebule.*
7. Wřřkopyřř.
Draždřamř
(řř. měřto.)
Hřobř.*
Luboras.
8. Barřřeřř.*
Řemr.*
12. Žitawa.
14. Stořpnjo.*
Rořborř.*
Žitawa.*
15. Dobřřokug.*
16. Kadeburg.*
21. řřalřř-
trow.*
Ryřřwadř.*
Lubin.
- Šřřankřow.*
23. Křřřřyn.
Wřřporeřř.*
Ruhland.
28. Wolřřřřin.
Pořřčniza.*
Rukow.*
Ryřřbachřř.*
Dubřř.*
Grabin.*
30. Wulke
Eđřarřř.*

**Wopomnjenja
hřřdne dny.**

1. Postnizy.
9. Kwatemb.
18. Pořřutny
pjatř w řř.
25. Mar. přřřip-
powjedbanje.
31. řřalowřřta
renta.

10. třdřen. Text dop.: 2. Kor. 6, 1—10; pop.: Jan 15, 12—26.

6 njedř.	Inbocavit	1. njedř. pořřta	22 Syropořřta	6 39	5 46		10 6
7 pónďř.	Perpetuy	Domasřha Wt.	23 Klemenca	6 36	5 47		11 11
8 wut.	Filemona	Filemona	24 Polykarpa	6 34	5 49		řřh. d.
9 řřjedea	Kwatember	Euře dne	25 Pow. srda.	6 32	5 51		0 15
10 řřčtw.	Alexand.	Anařřtařřije	26 Tarasija	6 30	5 53		1 19
11 pjatř	Rošřny	Eulogija	27 Portyra	6 27	5 54		2 22
12 řřobot.	Řeřřorja	Řeřřorja wulf.	28 Prokopa	6 25	5 56		3 19

11. třdřen. Text dop.: řřebr. 12, 1—6; pop.: Matřřh. 15, 21—28.

13 njedř.	Reminiscere	2. njedř. pořřta	1 měřř. Guad.	6 23	5 58		4 12
14 pónďř.	Abigail	Matřřildy	2 Theodata	6 21	6 0		5 45
15 wut.	Ařřřřřřofřa	Łongina	3 Eudokija	6 18	6 1		5 52
16 řřjedea	Henrietřř	Heriberta	4 Kwatemb.	6 16	6 3		6 5
17 řřčtw.	Hertřř	Patřřicija	5 Konona	6 14	6 5		řřh. p.
18 pjatř	Pořřutny pjatř	Cyrilla	6 42 martr.	6 11	6 7		7 27
19 řřobot.	Jořřefa	Jořřefa	7 Basilija	6 9	6 8		8 53

12. třdřen. Text dop.: 1. Pěřř. 2, 21—25; pop.: Ěnl. 20, 9—20.

20 njedř.	Oculi	3. njedř. pořřta	8 2. n. pořřta	6 7	6 10		10 17
21 pónďř.	Benedikřta	Benedikřta	9 40 martr.	6 5	6 12		11 38
22 wut.	Kařřmira	Oktawiana	10 Kodrata	6 2	6 14		řřh. d.
23 řřjedea	Eberřarda	Wiktorije	11 Sofřřonija	6 0	6 15		0 53
24 řřčtw.	Gabriela	Simeona	12 Theofana	5 58	6 17		2 0
25 pjatř	Mar. přřřřip.	Mar. přřřřip.	13 Nicefora	5 55	6 18		2 57
26 řřobot.	Kařřtula	Ludgera	14 Benedikřta	5 53	6 20		3 45

13. třdřen. Text dop.: Řomřřř. 5, 1—6; pop.: Jan 15, 18—25.

27 njedř.	Lätare	4. njedř. pořřta	15 3. n. pořřta	5 51	6 22		4 22
28 pónďř.	Angelřři	Šřřřta III.	16 Sabina	5 48	6 23		4 53
29 wut.	Euřřtařřija	Euřřtařřija	17 Alexija	5 46	6 24		5 18
30 řřjedea	Guida	Kwirina	18 Cyrilla w.	5 44	6 27		5 38
31 řřčtw.	Detława	Balbiny	19 Jořřefa	5 41	6 28		5 58

1870. April,

jutrownik,

ma 30 dnjow.

Měšaczkowe
přehemňenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermantki
a
škótne wiski.

Tydjenje a dnj	Porjedžena protyka		Stara julianska Měrc.	☉		☽	Měsječce suamjenja
	evangeliska.	katholiska.		řřhad. h. m.	řřhow. h. m.		
1 pjatk	Theod.	Huga	20 Jana Scr.	5 39	6 30		řřh. p.
2 řobot.	Kofam.	Franca z P.	21 Jak. bisk.	5 37	6 32		7 56
14. tydžen. Text dop.: Romšl. 8, 31—39; pop.: Jan 16, 16—21.							
3 njedž.	Judica	5. n. pósta	224. n. pósta	5 35	6 33		9 2
4 póněž.	Ambrosija	řřdora	23 Nikomeda	5 32	6 35		10 6
5 wut.	Maxima	Vincenca	24 Gabriela	5 30	6 37		11 11
6 řrjeda	Frenaa	Sixta	25 Marije p.	5 28	6 39		řřh. d.
7 řřtw.	Luisy	Gegeřippa	26 Kortula	5 25	6 40		0 13
8 pjatk	Eřlestin.	Alberta	27 Rupperta	5 23	6 42		1 11
9 řobot.	Theofila	Mar. Kleof.	28 Hilarija	5 21	6 43		2 4

16. tydžen. Text dop.: Filip. 2, 5—11; pop.: Matth. 21, 1—9.							
10 njedž.	Palmarum	Bowóněžka	295. n. pósta	5 19	6 45		2 51
11 póněž.	Julija	Leona I. wuff.	30 Jana Klm.	5 17	6 46		3 29
12 wut.	Eustorgija	Julija	31 Hypatija	5 15	6 48		4 2
13 řrjeda	Justina	Hermenegilda	1 haperleje	5 13	6 50		4 30
14 řřtw.	Seleny řřtw.	Zeleny řřtw.	2 Tia	5 10	6 51		4 56
15 pjatk	Eřich. pj.	Wulki pjatk	3 Jos. a Reh.	5 8	6 53		řřh. p.
16 řobot.	Marona	Marona	4 Niketasa	5 6	6 55		7 45

16. tydžen. Text dop.: 1. Pětr. 1, 3—9; pop.: Marf. 16, 1—9.							
17 njedž.	1. řřwj. jut.	1. řřwj. dž. jut.	56. n. pósta	5 4	6 57		9 12
18 póněž.	2. řřwj. jut.	2. řřwj. dž. jut.	6 Eutycha	5 2	6 58		10 34
19 wut.	Hermogena	Leona IX.	7 Jurija	5 0	7 0		11 59
20 řrjeda	Sulpizija	Theotima	8 Domaša	4 58	7 2		řřh. d.
21 řřtw.	Abolara	Anselma	9 Zeleny řřt.	4 56	7 3		0 52
22 pjatk	Sotera	Sotera	10 Čich. pjatk	4 54	7 5		1 44
23 řobot.	Jurija	Jurija	11 Antipasa	4 51	7 6		2 25

17. tydžen. Text dop.: 1. Kor. 15, 50—57; pop.: Jan 20, 19—31.							
24 njedž.	Quasimodog.	1. nj. po jut.	171. sw. jut.	4 49	7 8		2 57
25 póněž.	Marka	Marka	132. sw. jut.	4 47	7 10		3 24
26 wut.	Kleta	Marcellina	14 Martina	4 45	7 12		3 46
27 řrjeda	Tertulliana	Anthima	12 Aristarcha	4 43	7 13		4 5
28 řřtw.	Witala	Witala	16 Achacija	4 41	7 15		4 24
29 pjatk	Sybille	Pětra m.	17 Simeona	4 39	7 16		4 42
30 řobot.	Eutrop.	Kathy Sien.	18 Jan. Dez.	4 37	7 18		řřh. p.

☉ Měsoby
měř. 1. haperl.
rano 2. hodž.
47 minut. po-
kaje na wětr a
deřčej.
☽ Přěni
běřtl. 8. hap.
pop. 5 hodžin.
15 min. može
řrane cjopte
wjebro přři-
njesej.
☺ Pořny
měř. 15. hap.
dop. 11 hodž.
15 minut. ma
njewobřtajne
wjebro.
☾ Pořleni
běřtl. 22. hap.
wjecj. 5. hodž.
14 min. pokaje
na řjany časj.
☉ Měsoby
měř. 30. hap.
wjecj. 7 hodž.
27 min. přři-
njeře deřčej.

Stolětna
protyka.
Přři řapo-
čjatu je ha-
perleja řřmna;
4. do 7. řjenje;
8. a 9. je wětr
a deřčej; 11.
do 17. je cjopto;
18. řřrimanja;
19. řjenje; 20.
do 23. řřima-
nja a deřčej;
24. řřma; 25.
hacj do řřnja
řřma.

4. Biskopizj.*
Lubij.*
Wěřlink.*
Muzatow.*
Lubnjow.*
5. Řřřřom.
7. Kamjenj.*
řhorjelj.*
8. Stara
Darbna.*
9. Budyřřin.*
Drtrand.*
Trěbule.*
11. Gařřyn.*
Kulow.
Luboras.
Drtrand.
12. Warřčej.
19. Čěže.*
řřřřachow.
23. Stara
Darbna.*
25. Pěřřowj.*
Wěřpork.*
řřhocjebus.*
27. Kadeberg.*
30. Drjowf.*

- Wopomnjenja
hědne dnj.
1. Dawki řa
wopaleńřtu
pokladnizu.
  15. Parsřon-
řře a řře-
mjěřnřře
dawki.
  17. Jutrow-
nicjka.
  23. Jurija.
  25. Marka.

1870. Meja, rózownik, ma 31 dnjow.

Měšackowe
přeheměnenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Germani
a
škótné wiki.

Dnyženje a dny.	Porjędjena protyka		Stara julianska Saperleja.	☉		Měšacke namjenja.	☾ sth. fh. h. m.
	evangeliska.	katholska.		sthab. h. m.	thow. h. m.		
18. tydžen. Text dop.: Romst. 10, 8—14; pop.: Jana 21, 15—17.							
1 njedź.	Miser. Dom.	2. n. p. jutř.	19 Quasim.	4 36	7 19		7 58
2 pónď.	Sigismunda	Sigismunda	20 Theodora	4 34	7 21		9 4
3 wut.	Aščiza nam.	Aščiz. nam.	21 Januaria	4 32	7 23		10 7
4 sřjeda	Floriana	Moniki	22 Paraklyta	4 30	7 25		11 8
5 sčtw.	Gottharda	Athanasija	23 Jurija w.	4 28	7 26		th. d.
6 pjatk	Jana wrot.	Jana wrot.	24 Sawwy	4 26	7 27		0 2
7 sobot.	Bohuměra	Stanislawa	25 Marka ev.	4 24	7 29		0 50
19. tydžen. Text dop.: 1. Pětr. 2, 11—1; pop.: Łuf. 24, 46—49.							
8 njedź.	Jubilate	3. n. p. jutř.	26 Mis. Dom.	4 23	7 30		1 30
9 pónď.	Beniany	Rehorja Naz.	27 Schimana	4 21	7 32		2 4
10 wut.	Wiktorije	An tonia	28 Jasona	4 19	7 34		2 33
11 sřjeda	Adolfa	Pia V.	29 9 martr.	4 18	7 35		2 58
12 sčtw.	Pankraza	Pankraza	30 Jak. jap.	4 16	7 36		2 22
13 pjatk	Servaza	Servaca	1 meje	4 15	7 38		3 45
14 sobot.	Schřystiana	Bonifaca	2 Athanas.	4 13	7 40		4 10
20. tydžen. Text dop.: Jafuba 1, 13—18; pop.: Jana 16, 5—15.							
15 njedź.	Cantate	4. n. p. jutř.	3 Jubilate	4 12	7 41		sth. p.
16 pónď.	Sary	Jana z Nep.	4 Pelagija	4 11	7 42		9 24
17 wut.	Sodoka	Ubalba	5 Ireny	4 9	7 44		10 36
18 sřjeda	Benanza	Benancija	6 Hioba	4 8	7 45		11 36
19 sčtw.	Potenziana	Pětra Cělest.	7 Křiž. nam.	4 7	7 46		sth. d.
20 pjatk	Theresije	Bernardina	8 Jana theol.	4 5	7 48		0 24
21 sobot.	Prudenza	Feliksa	9 Jezaiasa	4 4	7 49		1 0
21. tydžen. Text dop.: 2. Kor. 9, 8—11; pop.: Jana 16, 23—28.							
22 njedź.	Rogate	5. n. p. jutř.	10 Cantate	4 3	7 50		1 29
23 pónď.	Defiber.	Defiderija	11 Fokija	4 1	7 52		1 51
25 wut.	Hany	Hany	12 Pankraza	4 0	7 54		2 13
24 sřjeda	Surbana	Surbana	13 318 wót.	3 59	7 56		2 31
26 sčtw.	Bože stpicze.	Donjeb. stp. 3.	14 Isidora	3 58	7 57		2 49
27 pjatk	Florenza	Magd. wot B.	15 Pachomija	3 56	7 58		3 8
28 sobot.	Wylema	Germana	16 Sary	3 55	7 59		3 27
22. tydžen. Text dop.: Ephet. 2, 4—7; pop.: Jana 15, 26—16, 4.							
29 njedź.	Grandi	6. n. p. jutř.	17 Rogate	3 54	8 0		3 49
30 pónď.	Wigand.	Ferdinanda	18 Theodata	3 53	8 1		th. p.
31 wut.	Petron.	Petronelle	19 Patrika	3 52	8 2		9 3

☾ Přěni
běřtl. 8. meje
pop. 4 hodź.
27 min. mōže
czopke dny
přehinjěć.

☉ Pořny
měř. 15. meje
rano 6. hodź.
53 minut. po-
kaze na desčć.

☾ Pořleni
běřtl. 22. meje
rano 6 hodź.
59 minut. ma-
rijane dny.

☉ Mědny
měř. 30. meje
dop. 10 hodź.
11 min. pšči-
nježe czopky
desčć.

**Stolětna
protyka.**

1. a 2. meje
je wětr a šyma;
4. do 15. czopko
a rjenje; 20.
do 22. hrima
šo a malo de-
ščća; 24. je
rano lōd; 27.
rjenje; 28. a
29. desčć a
šyma; 30.
mrōs a mjer-
snjenje a na
to žyly dñej
desčć a řněž.

2. Bart.*
- Nomofalž.
- Brody.*
- Mikoras.
- Drjowk.
3. Kratow.*
9. Jahan.*
- Nakezy.
- Wětoschow.
- Ramjenjow.*
10. Sthkomo-
row.
16. Wojerezy.*
- Luboras.*
- Lufow.*
- Radmirerizh.*
20. Kalawa.*
23. Ramjenž.*
- Lubij.*
- Gubin.
- Kalawa.
25. Wulke
- Sbzary.*
27. Žemr.*
- Wschibus.*
28. Žitawa.*
30. Wosport.*
- Gafyn.*
- Grōdf.*
- Kinsbōřf.*
- Žitawa.*
- Lubin.
- Estanknow.*
31. Barščć.*
- Wopomnjenja
hđne dny.
1. Kralowfse
danfi.
- Walpora.
12. Pankraza.
13. Servaza.
18. Pofutny
džen w Pr.
25. Surbana.
26. Bože stp.
31. Petronelle.

1870. Junij,

Śmaznik,

ma 30 dnjow.

Měšaczkowe
pschemějenje.
Wjedro.
Stołěna
protyka.

Hermanki
a
štotne wisi.

Tydjenje a dny.	Porjedjena protyka		Stara julianska Meia.	☉		Wještje inamjenja	☾	
	evangeliska.	katholiska.		šhad. h. m.	šhow. h. m.		šh. h.	h. m.
1 srjeda	Nikodema	Justina	20 Thalaleja	3 51	8 3		10 0	
2 šchtw.	Marcelina	Pětra a Marc.	21 Bože stp.	3 50	8 5		10 50	
3 pjatk	Erasma	Kwirina	22 Basiliska	3 50	8 6		11 33	
4 sobot.	Karpasija	Franciska kar.	23 Michala	3 49	8 7		th. d.	
23. tydžen. Text dop.: Ephes. 1, 9—14; pop.: Zap. št. 2, 1—13.								
5 njedź.	1. šwj. šwjatk.	Šwjatkwon.	24 Exaudi	3 48	8 8		0 8	
6 pónđž.	2. šwj. šwjatk.	Šwj. pónđž.	25 Hlow. Jan.	3 48	8 8		0 37	
7 wut.	Lukrezije	Roberta	26 Karpa	3 47	8 9		1 2	
8 srjeda	Kwatemb.	Suche dny	27 Jana P.	3 47	8 10		1 26	
9 šchtw.	Prima	Prima	28 Nicetasa	3 46	8 11		1 49	
10 pjatk	Dnofrija	Marhaty	29 Theodor.	3 46	8 12		2 11	
11 sobot.	Barnabaša	Barnaby	30 Isaaka Del.	3 46	8 12		2 32	

24. tydžen. Text dop.: Romš. 11, 33—36; pop.: Jana 3, 1—15.								
12 njedź.	Šs. š.trj.	Najšw. trojicy	31 Swjati	3 46	8 13		3 7	
13 pónđž.	Tobiáša	Antona z P.	1 junija	3 46	8 14		šh. p.	
14 wut.	Eliseja	Basilija w.	2 Nicefora	3 46	8 14		9 20	
15 srjeda	Wita	Wita	3 Luciana	3 45	8 15		10 14	
16 šchtw.	Engelberta	Božeho czěla	4 Metrofana	3 45	8 15		10 57	
17 pjatk	Lawry	Nikandra	5 Dorotheje	3 45	8 15		11 30	
18 sobot.	Arnolfa	Marceliana	6 Theodota	3 45	8 16		11 56	

25. tydžen. Text dop.: 1. Jana 4, 16—21; pop.: Łut. 16, 19—31.								
19 njedź.	1. n. p. š.tr.	2. n. p. šwj.	7 1. n. p. sw.	3 45	8 16		šh. d.	
20 pónđž.	Sylberija	Sylberija	8 Božidara	3 45	8 17		0 19	
21 wut.	Filipiny	Mlošfija	9 Cyrill. Al.	3 45	8 17		0 38	
22 srjeda	Pomhajboha	Pawlina	10 Timoth.	3 45	8 17		0 55	
23 šchtw.	Basilija	Mgripiny	11 Bartromja	3 46	8 18		1 13	
24 pjatk	Jana kšczen.	Jana kšczen.	12 Onofrija	3 46	8 18		1 32	
25 sobot.	Elogija	Elogija	13 Akwiliny	3 46	8 18		1 53	

26. tydžen. Text dop.: Jaf. 1, 31—25; pop.: Łut. 14, 16—21.								
26 njedź.	2. n. p. šw. tr.	3. n. p. šwj.	14 2. n. p. sw.	3 47	8 18		2 17	
27 pónđž.	7 spanzow	Ladislawa	11 Amosa	3 47	8 18		2 47	
28 wut.	Lea	Leona II.	16 Tychona	3 48	8 18		3 24	
29 srjeda	Ptr. a P.	Pětra a Paw.	17 Emanuela	3 48	8 18		th. p.	
30 šchtw.	Paw. w.	Paw. wop.	18 Leoncija	3 48	8 18		9 33	

☾ Prěni
bėrtl. 7. jun.
rano 0. hodž.
5 min. je de-
šćezkojty.

☉ Połny
měš. 13. jun.
pop. 2. hodž.
37 min. lubi
rijane czopko
wjedro.

☾ Pošleni
bėrtl. 20. jun.
wjecž. 10. ho-
džin. 23 min.
ma rijane wje-
dro.

☉ Włodny
měš. 29. jun.
rano 0. hodž.
23 min. pschi-
nješe czoplotu
a dešćez.

Stołěna
protyka.

2. rjenje; 3.
wulki dešćez;
4. do 8. šyma;
9. rijany czopky
džen; 10. nje-
wobstajne wje-
dro; 11. do 14.
šyma; 15. bžen
a nóz dešćez;
20. jara šyma;
22. do 23. jara
czopko; 24.
dešćez; 25.
šyma; 26. do
kónza dešćez.

1. Nadeburg.*
7. Kulow.
Zybalin.
Wotbramezy.*
13. Biskopizh.*
Grabin.*
Gubin.*
Rychwałd.*
Pizn.*
Ruhland.
17. Stara
Darbna.*
18. Lubin.*
20. Guczina.*
Šchorjelz.*
Šalschtrom.*
Lubnjow.
Muzjakow.*
21. Róštkow.
22. Kroszyn.
23. Lubij.*
Ortrand.
24. Wjelecjin.*
Wóšlink.*
27. Brody.*
Róšfort.*
Golyšchin.
Dražbjany
(n město.)
Drijowl.*
Luban.*
Luboraš.*
Rychbach.*
Jarow.*
Rumburg.
28. Bart.*
Drijowl.
29. Šty Ro-
morow.

Wopomnjenja
hódne dny.
8. Kwatemb.
27. 7spanzow.
30. Aralowska
renta.

1870. Julij,

pražnik,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
přehměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanki
a
škótne wiki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Junj.	☉		Měšacke mumjenje	☾ sth. th. h. m.
	evangeliska.	katholiska.		sth. h.	thow. h. m.		
1 pjatt 2 šobot.	Theodoricha Marije domp.	Theobalda Marije domp.	20 Judaša j. 21 Methodija	3 49 3 50	8 17 8 17	 	10 11 10 41
27. tydžen. Text dop.: 1. Tim. 6, 6—10; pop.: Łuf. 15, 1—10.							
3 njedž. 4 póněž. 5 wut. 6 šrjeda 7 ščtw. 8 pjatt 9 šobot.	3. n. p. šw. tr. Gođriča Charlot. Zesaiáš. Wilibalda Kiliana Cyrilla	4. n. p. šwj. Udalrika Cyrilla Dominiki Wilibalda Kiliana Zenona	22 3. n. p. sw. 23 Eusebija 24 Agripiny 25 Jana Kř. 26 Febronije 27 Davita 28 Kónc P. p.	3 51 3 51 3 52 3 53 3 54 3 55 3 56	8 17 8 17 8 16 8 16 8 15 8 15 8 14	 	11 8 11 31 11 53 th. d. 0 16 0 40 1 7
28. tydžen. Text dop.: 2. Kor. 4, 13—18; pop.: Łuf. 6, 36—42.							
10 njedž. 11 póněž. 12 wut. 13 šrjeda 14 ščtw. 15 pjatt 16 šobot.	4. n. p. šw. tr. Pia Henđriča Margarethy Bonaventury Zap. dž. Kasaela	5. n. p. šwj. Pia I. Jana Gualb. Margarethy Bonaventury Henđriča II. Mar. Karm.	29 4. n. p. sw. 30 Pětra Paw. 31 wš. jap. 1 julija 2 Sukn. Mar. 3 Hyacantha 4 Handrija	3 57 3 58 3 59 4 0 4 1 4 3 4 4	8 13 8 12 8 11 8 10 8 9 8 8 8 7	 	1 40 2 21 sth. p. 8 50 9 27 9 57 10 21
29. tydžen. Text dop.: 1. Pětr. 3, 8—15; pop.: Łuf. 5, 1—11;							
17 njedž. 18 póněž. 19 wut. 20 šrjeda 21 ščtw. 22 pjatt 23 šobot.	5. n. p. šw. tr. Eugena Kufina Eliáša Prageba Mar. Madl. Apollinara	6. n. p. šwj. Symforosa Vincenca Kufiny Pragedy Mar. Madl. Apollinara	55. n. p. sw. 6 Syroasa 7 Dom. Ak. 8 Prokopa 9 Pankraca 10 45 martř. 11 Eufemije	4 5 4 6 4 8 4 7 4 9 4 10 4 12	8 6 8 5 8 4 8 3 8 2 8 1 7 59	 	10 41 11 0 11 18 11 36 11 56 sth. d. 0 20
30. tydžen. Text dop.: Romš. 6, 3—9; pop.: Matth. 5, 1—12.							
24 njedž. 25 póněž. 26 wut. 27 šrjeda 28 ščtw. 29 pjatt 30 šobot.	6. n. p. šw. tr. Zakuba Šanř Marthy Pantal. Beatřir. Kuthy	7. n. p. šwj. Zakuba Šanř Pantaleona Makarija Marthy Ignaca z Łoj.	126. n. p. sw. 13 Gabriela 14 Akwile 15 Kwirina 16 Athemog. 17 Mar. Madl. 18 Hyacantha	4 13 4 14 4 15 4 17 4 18 4 19 4 21	7 58 7 57 7 56 7 55 7 53 7 52 7 50	 	0 47 1 21 2 2 2 54 th. p. 8 43 9 12
31. tydžen. Text dop.: 1. Pětr. 2, 5—10; pop.: Mart. 8, 1—9.							
31 njedž.	7. n. p. šw. tr.	8. n. p. šwj.	19 7. n. p. sw.	4 22	7 49		9 36

☾ Přeni
běřtl. 6. jul.
rano 5 hodž.
20 min. može
kurjawa a
beščej pšči-
nješčj.

☉ Potny
měř. 12. julija
wjecž. 11 hodž.
25 minut. ma
njewobštajne
wjebro.

☽ Pořleni
běřtl. 20. jul.
pop. 3 hodž.
6 minut. po-
kaje na wětr a
beščej.

☉ Młody
měř. 28. jul.
přčip. 12. h.
7 minut. ma
beščej a řlón-
čžta řwěczenje.

Stolětna
protyka.

1. do 3. řh-
ma; 4. cřopło;
6. jara řhna;
7. do 18. rje-
nje cřopło; 19.
do 21. beščej;
22. do řonřa
wulkej řorzotu.

1. Kalawa.*
2. Ğusta.*
3. Dubž.*
5. Bjernaczi-
žb.*
- Stolpnjo.*
- Džęje.*
- Trjebule.*
- Kalawa.
9. Lubin.*
11. Bistopizy.*
- Nowofalž.*
12. Warsčejz.*

18. Lubij.*
- Počžniza.*
- Ščěrachow.
25. Wšporř.*
26. Žemř.*
28. Kamjeniz.*
30. Budyřčin.*
27. Wulke
- Ščj. w.*

Wopomnena
hódne dnj.

2. Marije do-
mapřtanje.
13. Marga-
rethy.
22. Sapočžatř
přowidř
dnjow.
25. Zakuba.
26. Šanř.

1870. Avgušt,

žnjež,

ma 31 dnjom.

Měšacžkome
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Hermaniki
a
škotne wiki.

Tydjenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Julij	☉		Mjesce štamjenja.	☾ šh. šh. h. m.
	evangelska.	katholska.		šhad h. m.	šhow. h. m.		
1 pónđž.	Pětra w rječž.	Pětra w rječž.	20 Eliasa pr.	4 24	7 47		9 59
2 wut.	Gustava	Alfonsa	21 Simeona	4 25	7 46		10 21
3 šrjeda	Augusta	Schczěpana	22 Mar. Madl.	4 27	7 44		10 43
4 šhtw.	Domin.	Dominika	23 Trofima	4 29	7 42		11 9
5 pjatk	Děwalda	Alry	24 Khrystiny	4 30	7 41		11 40
6 šobot.	Ulriki	Khrysta pšchē.	25 Hany	4 32	7 39		šh. d.

32. tydžeň. Text dop.: Romšk. 3, 12—17; pop.: Matth. 15, 7—23.

7 njedž.	S. n. p. šw. tr.	9. n. p. šwj.	26 S. n. p. šw.	4 34	7 37		0 17
8 pónđž.	Severa	Cyriata	27 Pantal.	4 35	7 35		1 3
9 wut.	Eriča	Romana	28 Prochora	4 36	7 33		2 0
10 šrjeda	Kawrjeiža	Kawrjeica	29 Kalinika	4 38	7 31		3 4
11 šhtw.	Hermana	Sufanny	30 Ziliasa	4 40	7 29		šh. p.
12 pjatk	Alary	Alary	31 Eudosija	4 42	7 27		8 23
13 šobot.	Murory	Hippolita	1 augusta	4 43	7 25		8 45

33. tydžeň. Text dop.: 1. Kor. 10, 12 a 13; pop.: Luk. 16, 1—9.

14 njedž.	9. n. p. šw. tr.	10. n. p. šwj.	2 9. n. p. šw.	4 45	7 23		9 4
15 pónđž.	Mar. f. n. šp.	Mar. d. n. wž.	3 Izaaka	4 46	7 21		9 22
16 wut.	Koča	Hiachyntha	4 7 martr.	4 48	7 19		9 41
17 šrjeda	Liberata	Liberata	5 Eusigna	4 50	7 17		10 0
18 šhtw.	Augustiny	Heleny	6 Sixta	4 51	7 15		10 21
19 pjatk	Sebalda	Agapita	7 Demicija	4 53	7 13		10 46
20 šobot.	Bernarda	Bernarda	8 Emiliana	4 54	7 11		11 16

34. tydžeň. Text dop.: Romšk. 2, 1—11; pop.: Luk. 19, 41—48.

21 njedž.	10. n. p. šw. tr.	11. n. p. šwj.	9 10. n. p. šw.	4 56	7 9		11 53
22 pónđž.	Alfonsa	Symfronija	10 Lawrjenca	4 57	7 7		šh. d.
23 wut.	Zacheja	Filipa Beniz.	11 Eupla	4 59	7 5		0 41
24 šrjeda	Bartronija	Bartronija	12 Fokija	5 0	7 3		1 58
25 šhtw.	Ludwika	Ludwika	13 Maxima	5 2	7 1		2 36
26 pjatk	Samuel.	Zefyrina	14 Kónčpóst.	5 4	6 59		šh. p.
27 šobot.	Gehrb.	Kuffa	15 Mar. k. n. st.	5 6	6 57		7 39

35. tydžeň. Text dop.: Romšk. 1, 16—20; pop.: Luk. 19, 9—14.

28 njedž.	11. n. p. šw. tr.	12. n. p. šwj.	16 11. n. p. šw.	5 7	6 55		8 3
29 pónđž.	Jan šm.	Janowa šm.	17 Flora	5 8	6 53		8 25
30 wut.	Ernsta	Košy	18 Nikona	5 10	6 51		8 48
31 šrjeda	Josuy	Kaimunda	19 Handr. w.	5 11	6 49		9 13

☾ Prěni
běrtl. 4. aug.
dop. 9. hodž.
40 min. mōže
rjane wjedro
pščinjesčž.

☺ Pokny
měš. 11. aug.
dop. 10. hodž.
3 min. pšči-
nježe čzopte
dnj.

☼ Pošleni
běrtl. 19. aug.
rano 8. hodž.
40 minut. ma
jenak rjane
wjedro.

☉ Mlody
měš. 26. aug.
wjecz. 10. ho-
džin. 15 min.
pokaze na
desčczž.

Stoletna
protyka.

1. do 6. rje-
nje čzopto; 8.
žhly dž. desčczž;
9. do 11. po-
mročzene nje-
bjo a desčczž;
13. rjenje 15.
w nožy mros;
16., 17. desčczž;
18. do 25. rje-
nie; 26. do 28.
wšchědnje hri-
manja s desč-
czom; 30. a
31. desčczž.

1. Kulow.*
2. Nadeburg.*
3. Eifenberg.*
8. Gubin.*
9. Bart.*
10. Kinsbórk.*
10. Kinsbórk.
10. Štykomo-
row.
11. Lubij.*
13. Lubin.*
15. Zahaň.*
- Wostrowž.*
- Estanknow.*
16. Dobroług.*
18. Nadeberg.*
22. Gašyn.*
- Grabin.*
- Šchorjelž.*
- Kuhland.
- Wětošchow.
24. Galsch-
trow.*
- Gródk.*
- Golschjin.*
26. Stara
- Darbna.*
- Drtrand.
29. Wóspork.*
- Lubaň.*
- Lubnjow.*
- Lufow.*
- Brody.*
- Drtrand.
31. Trěbule.

Wopomnjenja
hódnje dnj.

1. Kralowšte
dawki.
10. Kawrjeiža.
24. Bartronija

1870. September, pożnięż, ma 30 dnjów.

Męśaczłowe
pšcheměnjenje.
Wjedro.
Stołętna
protyka.

Ėermanki
a
šćotne wiki.

Tydženje a dnj	Porjedžena protyka		Stara juliansta August.	☉		Wjebiete i namjenja	D šh. fb h. m
	evangelsta.	katholsta.		šh. h. m.	šh. h. m.		
1 šhtw.	Ėgidija	Ėgidija	20 Samuela	5 12	6 47		9 41
2 pjatk	Abšal.	Maškima	21 Thaddeja	5 14	6 45		10 16
3 šobot.	Manš.	Šečžep. krala	22 Agathy	5 16	6 43		10 59

36. tydžen. Tert dop.: 1. Kor. 4, 1—5; pop.: Matth. 13, 24—30.

Tydženje a dnj	Tert dop.		Stara juliansta	☉		Wjebiete i namjenja	D šh. fb h. m
	12. n. p. šw. fr.	13. n. p. šwj.		23. n. p. sw.	šh. h. m.		
4 njedž.	12. n. p. šw. fr.	13. n. p. šwj.	23. n. p. sw.	5 17	6 40		11 52
5 pónđž.	Kathanaela	Kosalije	24 Eusebija	5 19	6 38		šh. d.
6 wut.	Magna	Albina	25 Bartromja	5 20	6 35		0 52
7 šrjeda	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 22	6 33		2 1
8 šhtw.	Mar. narod.	Mar. narodž.	27 Pojmena	5 24	6 31		3 12
9 pjatk	Sidonije	Gorgonija	28 Mójzasa	5 25	6 29		šh. p.
10 šobot.	Pulcherije	Mittaw. tol.	29 Jan. sm.	5 26	6 27		7 9

37. tydžen. Tert dop.: Romš. 7, 18—25; pop.: Łuf. 10, 25—37.

Tydženje a dnj	Tert dop.		Stara juliansta	☉		Wjebiete i namjenja	D šh. fb h. m
	13. n. p. š.	14. n. p. šwj.		30. n. p. sw.	šh. h. m.		
11 njedž.	13. n. p. š.	14. n. p. šwj.	30. n. p. sw.	5 28	6 25		7 27
12 pónđž.	Bohumita	Guida	31 Marije p.	5 29	6 22		7 44
13 wut.	Amata	Materna	1 septembra	5 31	6 20		8 3
14 šrjeda	Šeščiža pow.	Šeš. powyšš.	2 Anthima	5 33	6 18		8 23
15 šhtw.	Frideriki	Nikomeda	3 Babyla	5 34	6 15		8 64
16 pjatk	Eufemije	Kornelija	4 Zachariasa	5 36	6 13		9 13
17 šobot.	Lamberta	Lamberta	5 Mamerta	5 38	6 11		9 47

38. tydžen. Tert dop.: Filip. 3, 12—16; pop.: Łuf. 17, 11—19.

Tydženje a dnj	Tert dop.		Stara juliansta	☉		Wjebiete i namjenja	D šh. fb h. m
	14. n. p. š.	15. n. p. šwj.		6. n. p. sw.	šh. h. m.		
18 njedž.	14. n. p. š.	15. n. p. šwj.	6. n. p. sw.	5 39	6 8		10 30
19 pónđž.	Menata	Januarija	7 Sapona	5 41	6 6		11 22
20 wut.	Salita	Eufachija	8 Mar. nar.	5 43	6 4		šh. d.
21 šrjeda	Šewatember	Šebw. tny	9 Joachima	5 44	6 2		0 24
22 šhtw.	Moriza	Mawricija	10 Menodory	5 46	5 59		1 34
23 pjatk	Thefle	Wiktora	11 Theodory	5 48	5 57		2 52
24 šobot.	Jana pod.	Gerharda	12 Antonija	5 49	5 54		4 13

39. tydžen. Tert dop.: Gal. 5, 26—6, 5; pop.: Matth. 6, 24—34.

Tydženje a dnj	Tert dop.		Stara juliansta	☉		Wjebiete i namjenja	D šh. fb h. m
	15. n. p. š.	16. n. p. šwj.		13. n. p. sw.	šh. h. m.		
25 njedž.	15. n. p. š.	16. n. p. šwj.	13. n. p. sw.	5 51	5 52		šh. p.
26 pónđž.	Cyprian	Cypriana	14 Křiž pow.	5 53	5 50		6 50
27 wut.	Kof. a Dam.	Kof. a Dam.	12 Niketasa	5 54	5 47		7 14
28 šrjeda	Wjaczława	Wjaczława	16 Kwatemb.	5 56	5 45		7 41
29 šhtw.	Wiczława	Wiczława	17 Sofije	5 58	5 43		8 13
30 pjatk	Hieronyma	Hieronyma	18 Eumenija	5 59	5 40		8 55

☾ Prěni
bértl. 2. sept.
pop. 2. hodžin.
47 minut. ma
rijane wjedro.

☉ Potny
měš. 11. sept.
wjecz. 11 hodž.
1 minut. ma
njewobstajne
wjedro.

☽ Pošteni
bértl. 18. sept.
rano 2. hodž.
19 min. pšch-
nješe rjeniče
wjedro.

☼ Młodny
měš. 25. sept.
rano 7. hodž.
23 minut. po-
faže na dešččž.

Stołętna
protyka.

Wot 1. do
4. sept. czopto
i hrumanion;
5. do 9. jašnje;
18. do 25. uje-
wobstajne wje-
dro; 27. czo-
pko; 28. do
šonza dešččž.

1. Barsčej.*
3. Žitawa.
5. Štofnjo.*
Šhoczebš.*
Kamjenjow.*
Žitawa.
Pšchibš.*

8. Muzakow.*
Wobtramež.*
9. Kalawa.*
12. Kłowalž.
Wistopizy.*
Džeje.
Pštrowy.*
Žarow.*

14. Kładewburg.*
15. Łubij.*
17. Drijowł.*
19. Drijowł.
Kamjenž.*
Wiktoras.
Wojtrowž.*
Rychbach.*
Łubin.

21. Bart.*
26. Wistopizy.
Wojerežy.*
Šetanknow.*
Trjebute.*
Gubn.*

28. Potczniza.*
29. Wjeleczin.*
Wšpłint.*
Potczniza.
Žentr.
30. Puška.*

Wopomnenja
hódne dnj.
1. Sapoczłatł
hoitny.
11. Kermušča
hodžijška.
21. Kwatemb.
29. Wiczława.
30. Kłalowska
renta.

1870. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Měsaczkome
přeměnjenje.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Herman
a
šťotne wiski.

Tydjenje a dnj.	Porjędjena protyka		Stara juliansta September.	☉			☾ sth. th. h. m.
	evangelsta.	katholsta.		sth.	th.	h. m.	
1 sobot.	Remigija	Remigija	19 Trofima	6 1	5 38		9 46
40. tydjen. Text dop.: Ephes. 3, 14—21; pop.: Luf. 9, 11—17.							
2 njedz.	16. n. p. św. tr.	17. n. p. św.	20 16. n. p. sw.	6 3	5 36		10 45
3 póndz.	Maximiana	Gerharda	21 Kodrata	6 4	5 33		11 52
4 wut.	Franziska	Franciska	22 Fokasa	6 6	5 31		th d.
5 brjeda.	Plazida	Placida	23 Jan. pod.	6 8	5 29		1 2
6 sctw.	Fidy	Bruna	24 Tnekle	6 9	5 26		2 12
7 pjatk.	Esthera	Marka	25 Eufrosiny	6 11	5 24		3 22
8 sobot.	Efraina	Brigitty.	26 Jana theol.	6 13	5 22		4 31
41. tydjen. Text dop.: Ephes. 4, 1—6; pop.: Luf. 14, 1—11.							
9 njedz.	17. n. p. św.	18. n. p. św.	27 17. n. p. sw.	6 14	5 19		sth. p.
10 póndz.	Athanasija	Franciska z B.	28 Charitona	6 16	5 17		6 8
11 wut.	Gereona	Burkharda	29 Cyriaka	6 18	5 15		6 27
12 brjeda.	Maximiliana	Maximiliana	30 Rehorja	6 19	5 13		6 47
13 sctw.	Kolomana	Eduarda	1 oktobra	6 21	5 10		7 14
14 pjatk.	Burkharda	Fortunata	2 Cyprijana	6 23	5 8		7 45
15 sobot.	Hedwiki	Kalixta	3 Dionysija	6 25	5 6		8 23
42. tydjen. Text dop.: Hebr. 10, 38—11, 6; pop.: Matth. 22, 34—80.							
16 njedz.	18. n. p. św.	19. n. p. św.	4 18. n. p. sw.	6 27	5 4		9 10
17 póndz.	Zmozenza	Margaretha	5 Charitiny	6 29	5 2		10 7
18 wut.	Luf. evangel.	Lufascha	6 Dom. jap.	6 30	4 0		11 13
19 brjeda.	Ferdinanda	Petra s Alf.	7 Sergija	6 31	4 58		sth. d.
20 sctw.	Wendel.	Wendelina	8 Pelagija	6 33	4 56		0 24
21 pjatk.	Wurschle	Wurschle	9 Jak. jap.	6 35	4 54		1 42
22 sobot.	Kordule	Severina	10 Eulampija	6 37	4 52		3 4
43. tydjen. Text dop.: Ephes. 4, 22—28; pop.: Luf. 10, 38—42.							
23 njedz.	19. n. p. św.	20. n. p. św.	11 19. n. p. sw.	6 39	4 50		4 28
25 póndz.	Salomy	Kasacla	12 Proba	6 40	4 48		th. p.
24 wut.	Wyleminy	Khrysantha.	13 Kampa	6 42	4 46		5 38
26 brjeda.	Gioba	Evarista	14 Nacaretha	6 43	4 44		6 10
27 sctw.	Sabiny	Florencija	11 Euthimija	6 45	4 42		6 84
28 pjatk.			16 Longina	6 47	4 40		7 36
29 sobot.	Marzissa	Eusebije	17 Hozea	6 49	4 38		8 34
44. tydjen. Text dop.: Koloss. 3, 14—15; pop.: Luf. 13, 6—9.							
30 njedz.	20. n. p. św.	21. n. p. św.	18 20. n. p. sw.	6 50	4 37		9 40
31 póndz.	Šsw. refer.	Wolfganga	19 Joela pr.	6 52	4 35		10 51

☾ Přeni
bértl. 1. okt.
wjecz. 10 hodz.
8 minut. po-
kaze na jasne
njesjo.

☽ Počny
měř. 9. okt.
pop. 2 hodz.
32 min. móže
deszcz pšchi-
nješć.

☽ Pořleni
bértl. 17. okt.
wjecz. 7 hodz.
3 minut. ma
wětr a šymne
wjedro.

☽ Młody
měř. 24. oktbr.
pop. 4 hodz.
25 min. pšchi-
nješe njewob-
šajne wjedro.

☽ Přeni
bértl. 31. okt.
rano 3. hodz.
51 minut. ma
deszcz a tu-
rjawu.

Stolětna
protyka.

Wot 1. do 3.
je šyma a mjer-
jenje; 4. a 5.
je czopto; 7. do
14. dze deszcz
a je njewob-
šajne šymne
wjedro; 16. do
19. dze šněh a
hać do lónza
deszcz je šně-
hom.

3. Wjernaczi-
zy.*
Hucjina.*
Katezy.*
Dubz.*
Grabin.*
Luboras.*
Grbyn.*

4. Grabin.
6. Šródf.*
Krafow.*
10. Lubij.*
Ščěrachom.
Kulow.*
Zybalin.

11. Wariščez.*
Kóřkow.
Šty Komo-
row.

17. Kinsbórf.*
Kumburg.
Góřščin.
Wóšporf.*
Zahan.*

24. Drazdžany
st. měřq.
Halštraw.*
Wětořchow.*

27. Dřtrand.*
28. Jřsonz.*
Radnjerizy.*
St. Darbna.*
Dřtrand.

29. Bubyřšin.*
31. Brody.*
Křychwatdy.
Kuhland.

26. Wulfe
Wopónička
hódné dnj.
16. Sawta.
28. Šchimana
Judascha.
30. Kernuscha
malobudy-
řčansta,
a t. d.

1870. November,

nashymnit,

ma 30 dnjów.

Měšaczkowe
přehledjenje.
Mjebro.
Stolětna
protyka.

Hermaniki
a
řfótne wiki.

Tydjenje a dny	Porjedjena protyka		Stara julianska Oktober.	☉		Měšće manjenja.	☾ řh. řh. h. m.
	evangeliska.	katholiska.		řřhad h m	řřhor. h. m.		
1 wut.	Wšěch řw.	Wšěch řwj.	20 Arthenija	6 54	4 33		řh. d.
2 řrjeda	Wšěch duřř.	Wšěch duřř.	21 Hilariona	6 56	4 31		0 1
3 řřtw.	řuberta	řuberta	22 Alberta	6 57	4 30		1 12
4 pjatř	řorle	řorle Bor.	23 řak. řap.	6 59	4 28		2 21
5 řobot.	Blandiny	Zařarija	24 Arethasa	7 1	4 26		3 28

☀ Pořny
měř. 8. nov.
24 minut. ma
deřřę a wětr.

☁ Pořleni
běřř. 16. nov.
dop. 2 hodjin.
48 min. potaže
na jařne
nřebjo.

☾ Měřdy
měř. 23. nov.
rano 2 hodj.
10 minut. ma
řřane mjebro.

☾ Přeni
běřř. 29. nov.
wjęř. 3 hodj.
28 minut. na
řuce mjer-
řnyenje potaže.

Stolětna
protyka.

1. řacj do 14.
dže deřřę a
je řřma; 16.
řněř; 17. vo
20. deřřę; 21.
do 26. je řę-
řto a řęne
taž w řęęe.

1. Bart.*
3. řadeberg.*
5. řřebule.*
7. řowofař.
- řřřwad.*
- řubin.*
- řubnjow.*
8. řufow.*
- řemr.*
14. řtokpno.*
19. řřř řo-
morow.
- řubin.
22. řobrořug*
24. řadeburg*
26. řitawa.
28. řařřř.
- řořřř.*

řopomnjenja
řodne dny:

1. řřřřřřřřř
dawř.
6. řřřřřřřřř
řariřta,
řęęřřřřřřř.
13. řřřřřřřřř
řřř, řęęřřřřřřř
řřř, řřřřřřřřř
řřř.
18. řřřřřřřřř
řřřřř
30. řřřřřřřřř.

45. řřřřř. řęřřřřř. 1. řřř. 1, 22—25; řęřřř: řřřřř. 25, 1—13.

6 nřebj.	21. n.p. řřř.tr.	22. n. p. řřř.	25 21. n. p. řřř.	7 3	4 24		4 35
7 řřřřř.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	26 řřřřřřřřř	7 4	4 23		5 41
8 wut.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	27 řřřřřřřřř	7 6	4 21		řřř. p.
9 řrjeda	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	28 řřřřřřřřř	7 8	4 19		5 17
10 řřřřř.	řřřřř. řřřřř.	řřřřřřřřř	29 řřřřřřřřř	7 10	4 17		5 46
11 pjatř	řřřřř. řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	30 řřřřřřřřř	7 11	4 16		6 21
12 řobot.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	31 řřřřřřřřř	7 13	4 14		7 4

46. řřřřř. řęřřřřř. řřřřř. 3, 1—11; řęřřř: řřřřř. 18, 21—35.

13 nřebj.	22. n.p. řřř.tr.	23. n. p. řřř.	1 nov. 22. n.	7 15	4 13		8 57
14 řřřřř.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	2 řřřřřřřřř	7 17	4 12		9 0
15 wut.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	3 řřřřřřřřř	7 19	4 11		10 8
16 řrjeda	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	4 řřřřřřřřř	7 21	4 9		11 21
17 řřřřř.	řřřřř	řřřřřřřřř	5 řřřřřřřřř	7 22	4 8		řřř. d.
18 pjatř	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	6 řřřřřřřřř	7 24	4 6		0 37
19 řobot.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	7 řřřřřřřřř	7 26	4 5		1 56

47. řřřřř. řęřřřřř. řřřřř. 3, 1—11; řęřřř: řřřřř. 18, 21—35.

20 nřebj.	23. n.p. řřř.tr.	24. n. p. řřř.	23. n.p. řřř.	7 28	4 4		3 20
21 řřřřř.	řřř. wopr.	řřř. wopr.	9 řřřřřřřřř	7 29	4 3		4 45
22 wut.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	10 řřřřřřřřř	7 31	4 1		6 13
23 řrjeda	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	11 řřřřřřřřř	7 32	4 0		řřř. p.
24 řřřřř.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	12 řřřřř řřřřř.	7 34	3 59		5 22
25 pjatř	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	13 řřřřř řřřřř.	7 36	3 57		6 16
26 řobot.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	14 řřřřř řřřřř.	7 37	3 57		7 22

49. řřřřř. řęřřřřř. řřřřř. 1, 67—75; řęřřř: řřřřř. 13, 11—14

27 nřebj.	1. adwenta	1. adwenta	15 24. n.p. řřř.	7 39	3 56		8 33
28 řřřřř.	řřřřř	řřřřřřřřř	16 řřřřř. řřřřř.	7 40	3 56		9 47
29 wut.	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	17 řřřřřřřřř	7 41	3 55		11 0
30 řrjeda	řřřřřřřřř	řřřřřřřřř	18 řřřřř řřřřř.	7 43	3 55		řřř. d.

1870. December,

hodovník,

ma 31 dnjow.

Měsáčkové
pscheměněníe.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Ěermantki
a
řtótne wíki.

Tydženje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianřta November.	☉		☾
	evangelřta.	katholřta.		řřhad. h. m.	řřhow. h. m.	
1 řřtw.	Longina	Eligija	19 Abadiasa	7 44	3 54	0 9
2 pjatk	Aurelije	Pauliny	20 Reh. z D.	7 45	3 53	1 18
3 řřobot.	Franza Kavera	Franca Kav.	21 Mar. wop.	7 47	3 53	2 25
49. tydžěn. Text dop.: Matth. 3, 1—10; pop.: Ěap. řř. 3, 22—25.						
4 njedž.	2. adventa	2. adventa	22 25. n. p. sw.	7 48	3 52	3 31
5 pøndž.	Amořa	Sabasa	23 Amflocha	7 50	3 52	4 37
6 wut.	Witlawřřa	Witlawřřa	24 Katřřiny	7 51	3 51	5 43
7 řřjeda	Marckwarda	Ambrosija	25 Klemenca	7 52	3 51	6 49
8 řřtw.	Mar. podř.	Mar. podř.	26 Jurija	7 53	3 51	řřth. p.
9 pjatk	Agrippiny	Leofadije	27 Jakuba m.	7 54	3 51	5 2
10 řřobot.	Judithy	Judithy	28 řřěpana	7 55	3 50	5 51
50. tydžěn. Text dop.: Ěuf. 3, 15—17; pop.: Koloff. 1, 12—17.						
11 njedž.	3. adventa	3. adventa	29 1. adventa	7 57	3 50	6 51
12 pøndž.	Ěpinacha	Ottilije	30 Handrija	7 58	3 50	7 57
13 wut.	Łuzije	Łucije	1 decembra	7 59	3 50	9 8
14 řřjeda	Řwatember	Řuche dny	2 Habakuka	8 0	3 50	11 22
15 řřtw.	Ignaza	Řřhřřth	3 Sofrona	8 1	3 50	11 39
16 pjatk	Ananiařa	Adelheidy	4 Borbory	8 2	3 50	řřth. d.
17 řřobot.	Řsaaka	Łazara	5 Sabasa	8 3	3 50	0 56
51. tydžěn. Text dop.: Ěana 1, 15 a 17; pop.: 1. Ěana 1, 1—4.						
18 njedž.	4. adventa	4. adventa	6 2. adventa	8 3	3 50	2 17
19 pøndž.	Řeinharda	Řelagija	7 Ambrosija	8 3	3 51	3 40
20 wut.	Ammona	Łimothėja	8 Patapija	8 3	3 51	5 6
21 řřjeda	Domasřa	Domasřa	9 Mar. pod.	8 4	3 51	6 31
22 řřtw.	Beaty	Demetrija	10 Menasa	8 4	3 52	řřth. p.
23 pjatk	Dagob.	Wiktorije	11 Daniela	8 4	3 53	4 57
24 řřobot.	Řatorřřza	Řatorřřica	12 řřpidrija	8 4	3 53	6 18
52. tydžěn. Text dop.: Ěuf. 2, 1—14; pop.: Ěita 2, 11—14.						
25 njedž.	Boři džen	Boři džen	13 3. adventa	8 5	3 54	7 24
26 pøndž.	2. řřwj. hodow	Řeřřěpana	14 Thyosa	8 5	3 55	8 40
27 wut.	Ěana řřč.	Ěana j. řř.	15 Eleuther.	8 5	3 56	9 45
28 řřjeda	Řjewin. dž.	Řjewin. dž.	16 K watemb.	8 6	3 57	11 5
29 řřtw.	Łonath.	Dawita	17 Star. wót.	8 6	3 58	řřth. d.
30 pjatk	Dawita	Eugenija	18 Sebastiana	8 6	3 59	0 13
31 řřobot.	Řylveřřta	Řylveřřta	19 Bonifaca	8 6	4 1	1 20

☉ Pořny
měř. 8. dezbr.
rano 3 hodž.
28 minut. ma
řřymne wjedro.

☽ Pořleni
běřřl. 15. dez.
wjecž. 10 hodž.
0 min. přři-
njeře řřněh.

☾ Młody
měř. 22. dez.
pop. 1 hodž.
10 minut. ma
řřymne wjedro.

☾ Přřeni
běřřl. 29. dez.
wjecž. 5. hodž.
28 min. pořaje
na wěřř a
deřřečž.

Stolětna
protyka.

1. a 2. řřněh;
3. do 8. nje-
wobřřtajne wje-
dro; 10. wulřři
řřněh a wulřřa
řřyma; 13. a
14. řřněh; 16.
do 20. jařřne
njebjo a jara
řřyma; 21. do
Łonza řřymne
dny.

5. Biřřtopiřř.*
Djěže.*
Drjowt.*
Miřřoras.
Brodřř.*

6. Bart (lane
wíki.)
7. Křřořřyn.
8. Łubij.*

9. Stara
Darbna.*
12. Łuboras.*
Řřodřř.

13. Barřřečž.*
14. Řřuřřland.
17. Wojereřřy.
Řřěbule.
19. Řřuřřan.
21. Řřuřřan.

— 6 PF.

Wopomnjenja
hódne dny.

4. Borbory.
14. Řřwatemb.
21. Domasřa.
24. Řřatorřřiza.
25. Boři džen.
31. Řřral owřřřa
renta.

Wuliczbowanie danie.

Kapitał.	3 Procent.		3 1/4 Procent.		4 Procent.		4 1/2 Procent.		5 Procent.		Kapitał.		
	licznik.	mianownik.	licznik.	mianownik.	licznik.	mianownik.	licznik.	mianownik.	licznik.	mianownik.			
1 tolar	9	7/10	1	9/10	1	2	1	3 5/10	1	5	1 3/10 tolar		
5	45	37/10	5	4 1/10	6	5	6	7 5/10	7	5	6 3/10		
10	9	7 5/10	10	8 5/10	12	1	13	1 1/10	15	1	2 9/10		
15	13	1 4 1/10	15	7 5/10	18	1	20	2 5/10	22	5	1 8 8/10		
20	18	1 5	21	1 7 5/10	24	2	27	2	33	10	2 5		
25	22	1 8 7/10	26	2 5/10	2	5	1	3 9/10	1	7	5	3 1 3/10	
30	27	2 2 5/10	1	1 5	2	6 1/10	1	10	3	15	3	3 7 5/10	
35	1	2 6 3/10	1	6 7/10	3	5	1	17 2/10	3	9	5	4 3 1/10	
40	1	6	1	12	3	5	1	18	4	1	2	5	
45	1	10	1	17 2/10	3	9 4/10	1	24	4	5	2	7	5
50	1	15	1	22 5	4	3 9/10	2	12	5	2	7	5	6 3 1/10
60	1	24	2	3	5	2 5/10	2	12	7	5	2	15	6 2 5/10
70	2	3	5	2 8/10	6	1 1/10	2	24	3	4	3	15	7 5
80	2	12	6	24	7	7	3	6	3	4	4	15	8 7 5/10
90	2	21	6	7 5/10	3	8	3	18	4	1	4	15	10
100	3	—	3	15	4	8 5/10	4	15	4	1	5	15	11 2 5/10
200	6	15	7	17 5	8	17 5	8	9	9	10	10	15	12 5
300	9	22 5	10	26 2 5/10	12	20	13	15	13	15	15	20	25
400	12	1	14	1	16	1	18	18	18	15	15	20	25
500	15	1 7 5	17	1 13 7 5/10	20	1	22	15	22	15	20	25	2 2 5
1000	30	2 15	34	2 27 5	40	3	45	45	32	25	50	45	4 5
5000	150	12 15	175	14 17 5	200	16	225	225	18	25	250	20	25

Wuliczbowanie, każ wyżoko 1 punt pchidzje, hdyż zentnar 1, 2, 3 hacz 100 toł. pkaćzi.
Zentnar ma 100 puntow; 1 toł. 30 ułł., 1 ułł. 10 np.

gent. fl.	3 Procent.		3 1/4 Procent.		4 Procent.		4 1/2 Procent.		5 Procent.		gent. fl.
	punkt.	ułł. np.	punkt.	ułł. np.	punkt.	ułł. np.	punkt.	ułł. np.	punkt.	ułł. np.	
1	3	11	3	3	21	6	3	1	9	3	3
2	6	12	3	6	32	6	3	2	18	6	6
3	9	13	3	9	33	6	3	3	24	9	9
4	12	14	4	2	34	7	2	4	30	12	12
5	15	15	4	5	35	7	5	5	36	15	15
6	18	16	4	8	36	7	8	8	37	18	18
7	21	17	5	1	37	8	1	1	38	21	21
8	24	18	5	4	38	8	4	4	39	24	24
9	27	19	5	7	39	8	7	7	40	27	27
10	30	20	6	—	40	12	—	—	41	30	30

P s c h i d a w k .

Někotre europiske kraje s jich wobydlerjemi a wjěchami.

1) Sakska ma 272 □mil a 2,423,401 wobydł.; 13 millionow tol. lětných wudawkow a 80 mill. tol. dołha. Kral Jan, rođz. 12. dezembra 1801; ženjeny s Amaliju Augustu, bajerstej pryžezhynu, rođz. 13. novembra 1801. Dźěćji: 1) Bjedrič August Albert, rođz. 23. haperleje 1828; ženjeny s pryžezhynu Karolu s Wafa, rođz. 5. augusta 1833; 2) Marija Hilzbjeta, rođz. 4. februara 1830, wudowa njebo genuesiskeho wójwoby Ferdinanda; 3) Bjedrič August Jurij, rođz. 8. augusta 1832, ženjeny s portugalskej pryžezhynu Hanu Mariju, rođz. 21. julija 1843.

2) Pruska ma 6388 □mil a 24,043,296 wob.; 168 million. tol. lětných wudawkow a 435 mill. tol. dołha. Kral Bjedrič Wylem I., rođz. 22. měrza 1797.

3) Awstria ma 11,306 □mil a 35,553,000 wob.; 323 mill. tol. lětných wudawkow a 2363 mill. tol. dołha. Khejor Franz Josef, rođz. 18. augusta 1830.

4) Ruska ma 90,134 □mil (w Europje) a 51,325,922 wobydł.; 518 mil. tol. lětných wudawkow a 2672 mill. tol. dołha. Khejor Alexander II., rođz. 29. haperleje 1818.

5) Franzowsta ma 9850 □mil a 38,192,064 wobydł., 567 mill. tol. lětn. wudawkow a 3760 mill. tol. dołha. Khejor Napoleon III., rođz. 20. ģap. 1808.

6) Turkowsta ma 6302 □mil (ģewat 37,924 □mil) a 11 mill. wobydł.; 106 mill. tol. lětn. wudawkow,

465 mill. tol. dołha. Khejor Abdul Aziz, rođz. 9. februara 1830.

7) Bajersta ma 1382 □mil a 4,824,421 wob.; 49 mill. tol. lětn. wudawkow a 525 mill. tol. dołha. Kral Ludwig II., rođz. 25. augusta 1845.

8) Württembergska ma 354 □mil a 1,778,479 wobydł.; 12 mil. tol. lětn. wudawkow a 75 mill. tol. dołha. Kral Korla, rođz. 6. měrza 1823.

9) Badenška ma 278 □mil a 1,434,970 wob.; 11 mill. tol. wudawkow a 85 mill. tol. dołha. Wulko-wójwoda Bjedrič rođz. 9. sept. 1826.

10) Səndzelska ma 5762 □mil a 30,157,473 wobydł.; 473 mill. tol. lětn. wudawkow a 5393 mil. tol. dołha. Kralowa Wiktoria, rođz. 24. meje 1819.

11) Španiska ma 9200 □mil a 16,302,625 wobydł.; 184 mill. lětn. wudawkow a 1507 million. tol. dołha. Nina žaneha wjěcha.

12) Portugalška ma 1786 □mil a 4,250,506 wobydł.; 34 million. tol. lětn. wudawkow a 326 mill. tol. dołha. Kral Ludwig I., rođz. 31. oktobra 1838.

13) Italska ma 5166 □mil a 34,368,787 wobydł.; 262 mill. tol. lětn. wudawkow a 1922 mill. tol. dołha. Kral Viktor Emanuel, rođz. 14. měrza 1820.

14) Žyrkwinski stat ma 214 □mil a 720,000 wobydł.; 19 mill. tol. lětn. wudawkow a 200 mill. tol. dołha. Romski bamž Pius IX., rođz. 13. meje 1792.

1.

Bombaj Bób wam!

Daj, daj, daj, to je stajne žadanje a wołanje ģłowjekow. Kaž mlode kaštojzki w swojim hněšdaczku žehjo swoju maczerku, kotraž s žyrbu pschilětuje, ģwoje hubiciki rosobajo kóždy ras witaju se swojim daj mi, daj mi, tał tež ģłowjeka myšle a woči k njebješkam lětajo niczo bóle sebi nježabaju hač: daj, knježe, daj nam. ģzim bóle hač me měrje pósnajemy, so wschitkón dobry a dołonjany dar s wyškolosce pschi-
dže wrot wótza šwětkosce, ģzim bóle wschitkich woči žataju na teho knjesa a wschědnje wołamy: našch wschědnny khlěb daj nam dženska. Wošebje pał pschi počatku noweho lěta wschityz lute sbože sebi požadamy a pschěd Wože wobleczo stupimy s tej próstwu: daj nam, šhtož k wschědnej žiwnosceji a potřebsosceji je nusne a k społojnemu sbožomnemu žiwjenju trěbne. Daj

nam, to sebi žadamy a wuproschamy: jědz a picze, draštu a ģzrije, dom a dwór, rolu a štót, pjenješy a lubko. Daj, rjetnjemy, daj w domjazyz lute sbože, boha-bojasnosce a strowosce, pózejimosc a ģjesce, daj sa šwětno pomokanje dobru a šwěrnmu wyschnosce, plóadne wjedro, dobry měr, dobrych pschězelow, šwěrných šušodow. Daj, pschistaji šwědomniwy a šwěrnny kšescežijan, mojej duschi wěry móz a njebješti khlěb, so mohła šo našchyciež, strowu wodu žiwjenja, so šo napije a kónz teje wěry, sbožnosce. Daj, daj, to je našche wschědne sdychowanje k Bohu lubemu knjesej, daj, daj, to je našche najhorzysche požadanje pschi spocžatku noweho lěta.

Kač dha pał, moji lubi pschěczelo? njechamy dha pschi spocžatku noweho lěta prjedy teho šlowečza „daj“ teju dweju pišnikow „wo“ šobu stajiež, tał so my prajimy: wodaj. Tón knjes Žesus Khrystus naš berje na to je dopomnicž ģyž, hdyž je k šchtwórtej próstwie „našch wschědnny khlěb daj nam dženska“ pšatu pschifant-

nyš a nam prošnyč kasač: wodaj nam našče winy, jako my wodawamy našim winikam.

Woprawdže, hdyž na to jeničke lěto spomniš, kotrež je sasko, dyrbiš s ponižnym duchom so wu-
snač: ja nješym jenož wjele dobreho dostač s hnadnje
ruki mojeho njebjeskeho wótca a s jeho pomožu wjele
steho pschewinyč, ale ja šym tež wjele steho činič a
teho dobreho so wostajič, so prošnyč mam: wodaj!
Niz pač jenož sa to jene lěto, kotrež so je minylo,
šmy my šebi wulku winu pschod tym knjesom nahro-
madžili, ale s zpkého naščeho sańdzeneho žiwjenja zpkla
wulka hromada winow sa nami dže a naš pschod tym
knjesom wobšforžuje, kotremuž tu winowatu šwěrnosč
wopokašali nješym. Róždy psches próh noweho lěta
stupajo čžeke brěmjo nješe, to je hrěchow wina. Róždy
dyrbjač pod tym šamym brěmjenjom žakosčič a pro-
šnyč: wodaj! Pšchetož ničto njemóže přeč, so wjele
winoyt je temu šamemu, kiž jemu wot šwojich lublow
a darow bohacze a dobročiwje je wužělčič a sa to
po prawym jara mačo šebi žada, mjenujzy ničjo hacž
jenož: poškufšnosč, lubosč, džakomnosč a šwěrnosč.
To pač jemu nješim dali, ale wjele bóle so wšchěbnje
nad nim pschěhrěšili, so woprawdže jemu to wotpro-
šnyč a k njemu rjez dyrbimy: njesapčáč nam, kaž jo
saskužili šmy, a nješostaj naš w šwojim hněwje a
njesačičkaj naš wot šwojeho woblicza, ale wodaj nam
našče winy.

Niz pač kóždy šam sa šo tajlich winow dla pschod
knjesom šo wobšforžič ma, ale našč zpkly lud, našč
zpkly narod, nješe winu, so šo to hnadne wotpohla-
danje Wožeje lubosče a šmilnosče, po kotrež wón čže,
so by nam wšchitkim pomhane bylo, njewuwjedže.
My wšchitzy šmy na tym wina, so čžaš je šly, so
wšchelta nusa a škłoda bjes nami knježi, so we na-
šchim kraju, w naščej gmejnje, w naščim domje, we
naščim pokowanju to šbože njetečže, po kotrymž horze
požadanje mamy. Našča je ta wina; hladajmy šo,
so njebyčmy, kaž to radn čzinimy, winu steho, kotrež
naš tyšči, na druhič, na kralow abo šerščtow semje
abo na šerščtu teje čžemnosče, na čžerta abo šwěta
móz waleč. Hdyž s nami hubjenje šteji, hdyž čžaš je
šly a wšchelta žakosč naš tyšči, dha njeprajmy, to
šu čzi šami šawinowali, kofič se šwojej njewěru a se
šwojim nješchěščijanskim žiwjenjom Woži hněw a jeho
njehnadu na naš pšchinješu. Me wopominajmy, so
wšchitzy, tež najšromnišči a najšwoječičiči bjes nami
šwoje winy maju a dožnyzy po čžěli a hrěščnyzy šu.

Pšchetož to ta jenička wina njeje, so šlawne hrěchi čzi-
nimy, Wože kasnje pšchistupamy a wšchelakim hrošno-
sežam, ščěsežam a bjesbóžnosčežam šo poddawamy, ale k
je tež našča wina, šchtož s tym šłowom šo wupraji:
šchtož wě dobre čzinič a nječžini, tón ma hrěč. Dyrmy
na šwoju wutrobu a prašchěimy šo, hacž runje w tym
najhubjenišči ludžo nješimy, so šmy lěni a liwzy čzi-
nič dobre, kotrež wěmy, so Wóh je šebi žada.

Róždy doč pač po prawym čžežkotu a starosč
načžini a kóžda wina njeměr a njepokož porodži. Wěšte
je, so byčmy najradšcho šwoj doč wupčadžili a šwoju
winu wotbyli. Tu njepomha žakosčič a šforžič.
Tež njehodži šo to sabnyč abo šapomnič, šchtož wi-
nočiči šmy, abo kaž někofiči čžinja, s myšlow šahnacž
psches to, so šami se šobu ženje do šuda njeńdu,
ale w šwětnych rosproščenjach a šwojelenjach to do-
pomnjenje na šwój hrěč a šwoju winu potepja. Abó
myšli šebi šchto, so može šwoju winu wotbyč, hdyž
šo šamého bčého čžini a wšchitlich druhič čžornych
barbi abo hdyž s něka žčimi dobrými šččkami šamo-
prawdosče šwoje šmólki a šwoje hrěchi pšchikrywa abo
wotpokuča. Njebudžmy štupi a njemudri, my šami
we tym šebi pomhacž, my šami šwoje hrěchi a winy
šahubič, my šami šebi šwoje winy wodacž njemóžemy.
Džěčži tola, hdyž šu něšchto steho wobesčke, šebi
šame wodacž njemóža, ale nan a macž jeničžny mó-
žetaj rjez, hdyž šo prošnyč, mój šyno, moja džowka,
tebi je wodate. Šo tajlim tež my, kaž šhubjeny šyn
k šwojemu nanej, k njebjeskemu wotzej s pokutnej wu-
trobu a se šylšičžu rostacža šhwatač a jeho prošnyč
mamy: wodaj nam, my šmy šhrěščili pschod tobu a
we njeby.

Šchto teho dla nočnyč pšči špocžatku noweho lěta
k šchwórtej prostwoje s jenačkim wodychom a šdyčnjenjom
pšchistajič tu pjatu: wodaj nam našče winy, pšchetož,
my nješimy teho hódni, šchtož prošmy, a nješimy
jo tež šaskužili. To pač šo dyrbi ščáč, so byčmy
štajnje teho wědomni wostali, so Wóh nam wšchitko
čže s luteje hnady dacž naščeho knjesa Žesom Šchryšta
dla. Nam šchěščijanam w ewangelionje je šjewjene
a psches Šchryštušowe čžerpjenje a wumrječe šahglo-
wane a wobtwěrdžene, so pokutnym hrěchi budža wo-
date, njepokutnym pač šđeržane. Šo tajlim s pokut-
nej wutrobu a we wěrije do Šchryštuša Žesuša tutu
prostwu čzinič a šo trosčtowacž mamy, so našč wóž
w njebyšach wšchitke našče winy, mače a wulke, nam
woda, šeli jeho wo to prošmy, a njeje žana wina mača

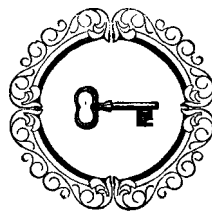
a žana wulka, kotrejež dla njebhčmy dyrbjeli so ty-
skicz a rubicz a wo wodacze ponižnje proščyč.

Zeli Wóh njebjesti wóčez tajki miłosčizny a do-
broczizny knjes, so s luteje lubosče nam Jesom Khrysta
dla wsčitke nasche winy wodawa, dha bhčmy jeho
njedostojne džěczy byli, hdy bhčmy se furuwosčzu chzpli
hidžic a pschesczechacz swojich sobuczlowlowkow, kotřiz šu
šo nad nami něhdže pschehřěschili abo nam něfajtu
stóscz a křiwdu činili. Wšchak je nam jako křesczi-
janam wot swojeho knjesa ta nowa pschilasnja data:
lubujče šo bjes šobu, jako ja waš lubował šym, psche-
tož na tym budže lóždy pónacz, so seže moji prawi
wuczomnizy, hdyž lubosčz bjes šobu macze. Wšchak
nam wsčitkim je prajene: dajče, dha budže wam date,
wodajče, dha budže wam wodate, požohnujče tych,
kotřiz waš pollija, činče dobrotu tym, kotřiz waš
hidža, proščeže sa tych, kotřiz waš pschesczechaju, so
byščeže džěczy byli wascheho wótza w njebjesach.

To my jara mačo wopomnizy, to my jara husto
sabudžemy. Nam smyšlow wupanje, kajke wulke winy
my pschecziwo Bohu a pschecziwo swojim sobuczlo-
wješam mamy, ale to my šapomnicz njemóžemy, šchtož
šu nam drusy šleho načinili. Měr s Bohom šebi
žadamy, ale měr s člowješami my njedžeržimy. Na
to naš pač tón knjes s pjatej prošiwu čže dopomnicz,
šo, šchtož Boha lubuje, swojeho bližšeho dyrbi lubo-
wacz, hdyž wón kaže šo modlicz: wodaj nam nasche
winy, jako my wodawamy naschim winikam.

Po tajkim ma japoschtoł Pawoł prawje, hdyž w
lišeže na školoffijskich naš napomina: wobleczeže šo jako
čzi wuswoleni Boži švojeczi a lubi wutrobnu šmilnoscz,
dobrocziwoščz, ponižnoscz, čzičomnoscz, sežerpliwoscz;
šnješeže jedyn druhého a wodajče šebi bjes šobu, hdyž
šchto něfajtu stóřzbu na druhého ma; runje kaž wam
Khrystus wodał je, tač tež my. Njebudžmy podobni
na teho šleho njewužitneho wotrocžka, wo kotrymž
pola Matth. 18, 21 šu powjeda, so jeho knjes na
jeho naležnu prošiwu jemu wschitón jeho wulki doh
bč špuschčit, kiž pač šo nad šobuwotrocžkom, kotryž
jemu něšchto mačo winojty bč, njehašče šmilicz.
Dože šmiljenje njech nam stajnje a pschězo pschěd wo-
czomaj je, so tež my šmilnoscz wutnjemy a wopofa-
šujemy. Njech šmy šjednotliwi a k wodaczu hotowi,
dobrocziwi a miłosčizwi. Šdyž my ludžom jich hrěchi
wodamy, dha nam naš njebjesti wótz tež woda.
Šbóžni šu čzi měrni, pschetož woni budža Dože džěczy
mjenowane, a šbóžni šu čzi šmilni, pschetož woni bu-

dža šmilnoscz dostacz. Zeli móžno, tač wjele hačz na
naš je, dha džeržmy měr se wschěmi ludžimi. Š temu
pomhaj Wóh wam.

2.

Šudancžka.

Prěnje šudancžko, kotrež šo w pschidamku k pro-
třizy na l. 1869 namala, je wolij. Druše ryczi
wot pčžokki, kotraž se swojim jědojtyh jahadkom
pornjo wojatej pschecziwo swojim njepšcheczelam šo
wobara. Móže po doli abo na horach štejaze šu kaž
male hrodžiki sa nju, s kotrychž kaž s pinzy šebi ščódke
wino a kmanu muku rubi a wunješe a w swojich
pankach kaž we komorach šthowa. Pčžokka je šna-
mjo pilnosczje a wopišmo džěkawosczje sa naš ččlowješom.

Čseče šudancžko je: wětrnik a šchtwórtje: šwón.
Mudre hčójčzi šu te šame wěšče wuhudake. To
pač nikomu ničjo njeshčódži, hdyž šwój rosomčš na-
ložuje a wóšči, čžohož dla pschědženał s noma tajke
wěžki šobu pschinjese. Šudajče, šchto to je, šchtož w
ščědomazych šchucžkach šo šhowa a je to žyle šerb-
ške ščowo:

Šdyž s wopřědka ty čzitaš moje mjeno,
Dha woram, wčóczu, mčóczu ja a šyju;
Čzitaš-li s wopjeczizju pač mje jeno,
Pšchi wobjedže ja tvoje blido křyju.

3.

Šy njedyrbisch falschnje šwědczicz pschecziwo twojemu bližšemu.

Pšchščědnik je hčřšchi hačz paduch, to je snate
a wěrne ščowo. Pschěd paduchom pomhaja šanki, niž
pač pschěd pschščědnikom. Paduch mi ččělnje šwětnje
šubko kranje, kotrež šo druhdy šašo lóšho nadobhčz da,
ale tamny pschinjese mje wo dobre mjeno a čšescz, a
to je šubko, kotrež, jeli so je šhubju, mi wulku ščłodu
pschinjese.

Kaľ wěrnno to je, to mōżesz s teho pōsnać, ſchtoż je ſo pſched nēlotrymi lētami w ſ. ſtało. We ta- tym małym mēſtaſchlu bēſchtaj w jenej haſy dwaj pſchekupzaj. Zedyn ſ mjenom R. ſo jara derje ži- wjeſche, pola drugeho, ſ mjenom S., wikowanje nje- dzeſche, każ dyrbjeſche. Wōn ſwoje wēzy njewothlada a njewoſtara każ R., kiż bē jara ſprōznomy a pſche- cziwo wſchittim ludžom jara pſheczełniwy. S. ſo nad tym jara hnēmawe a na wſchitke mōżne waſchnje ſa tym ſtejeſche, ſo by kupzow ſwojeho ſuſoda na ſo ſežahnył. Dotho ſo jemu to njeradži, ale tola po czaſu. Zunu czerwjena thoroſeż w bliſkoſeży wudyrri a runje w tajkich thēžach ſo ſapocza, lotrychž wob- dlerjo pola R. kupowachu.

S. pſchindže ſ nēlotrymi ſwojich pſheczełow hro- madu a ryczeſche ſ nimi też wo tutej thoroſeży a pſchi- ſtaji: njeſhyj ja dawno prajik, ſo pſches mojeho ſu- ſoda njebože na bližſchu wokolnoſeży pſchindže; pſchetōž ja derje wēm, ſ tajkimi ſchōdnymi jēdojnymi rožkami wōn liſało a palenz mēſcha a pſches ejož wōn nje- tničzonnemu thoroſeży barbu dawa a jōn ſa dobry pſche- dawa a taľ po czaſu ludži wo ſtromoſeży a žiwjenje pſchinjeſež dyrbi. Tola paľ njeſham ja ničo wo tym wjedžicē, ja praju to jenož wam jaľo dobrym ſtatym a pſheczełam.

Tajka rycē ſo wſchittim wērietē njechawe, toľa paľ dotho njetrajewe, ſo ſo to wot thēže thēži powje- daſche. Dolež ta ſka thoroſež dale bōle pſchibjerawe a wjele ludži na nju wumrje a žane lēkarſke pomożne wēzy pomhačē njechachu, dha napoſled wjele ſtom ludži ſebi wo prawdže myſleſche, ſo je ta baſeñ wēr- noſež, lotruž bē S. pētnje doſež rosnjeſeľ a lotraž bu pſches wſchelawe pſchidawki powjetſchena. Nēlotſi lud naſchczuwachu, ſo njebychu dlēje tajkeho jebaka, kajkiž R. byež dyrbjeſche, w mēſeže czerpili.

Zedyn njeđeľſki wjeežor naſta na jene dobo wulki ropot a hawa pſched R. owej thēži. Wokna ſo ſa- poczachu rojno bieč a bu hrožene, ſo chzedža R.—a ſa- bieč. S pomožu nēlotrych dobrych pſheczełow, koſiž njemērnny lud ſpokojicē ſpytachu, ale to njemōžachu, radži ſo R. ej czełnyež. Lud ſo rosnjemdrjeny do thēže cziſchczewe a wſchitko, ſchtož w thlamach namala, roſbi a pſchekupne wēzy ſa wjele tawſynt tolerjom rosmjeta a ſlōngowa. — Wſchitko bu wobſchōdžene, ſchtož bē w thēži a w thlamach a hdy by R. tu woſtał, njebychu jemu ſki ludžo žiwjenje pſchepuſchczili. Wōn bē wſchitko ſhubik, ſchtož bē ſ wulkej prōžu nadobnył,

a bu proſchek, dolež bē ſ małym ſamōženjom a ſ lutym dołhom ſwoje pſchekupſtowo ſapoczał. Paľ! ſa- ma wyſchnoſež bē pſheczełtowo njemu a daſche jehō pu- tacē, ſo by jehō jała. Dolež paľ w tamnym czaſu njeby radžene byko, ſo popamyež dacē a wōn ſwoju njewinowatoſež ſ ničim njemōžeſche dopoľaſačē — pſchetōž jehō tworzy bēchu wſchal wſchitke wot ſkeho luda pſchi tym ropocze ſkažene, dzerjeſche wōn ſa to najlēpſche, do zuſeho kraja czełnyež. Tu wſchal wōn ſe ſwojei wuſtojnoſeży ſpyta, kaľ by ſebi a tym ſwo- jim kſlēb warbowal. Po wuſtatej wulkej nuſy paľ wumrje wōn. Pſchemōžne rudženje, lotrehož ſo ſmi- nyčē njemōžeſche a dopomnjenje na tu wulku njeprawdu, lotraž bē ſo jemu ſtała, hačē runje bē žyle njewino- waty był, bē wina jehō ſažneje ſmjerče. Pſchi jehō rowje we zuſbje pľatawe thuda wudowa ſe ſchyrjomi ſyrotkami. Kaľ dha ſo pſchibōdnitej S. džeſche? Mējeſche dha wōn nēł lēpſche ſbože a wjažy kupzow w ſwojich thlamach, hdyž jehō kuſod tu wjažy njebē? Wlaťu thwilu drje jehō wēž lēpje džeſche. Se pľōd- tim hľadlowanjom wōn ludži l ſebi czałnyež pytaſche. Ale dolež chzyſche ſo ſ možu woboharicē, dha wōn ſ njeprawej tworzy, ſ njeprawej wahu a ſ njeprawej mēru ſapocza wikowacē, a po krōttim czaſu ſo wo domērenje pſchinjeſe. Wyſche teho jehō ſwēdomnje njeſpaſche. Czim bōle wōn to ſhonjenje cziſche, ſo ſu ludžo wot njeho wotwobrocza, czim bōle to dopom- njenje na to, ſchtož bē ſwojemu kuſodej R. načinił, jehō cziwilowawe. Wōn pſchindže na thore kožo. Wſchitka lēkarſka pomož bē podarmo. Wōn ſam czu- jeſche, ſo woczerſtwicē njemōže. Džen a nōž žane ſpa- nje njemējeſche a poľny njemēra wōn ſo na ſwojim kožu waleſche. Zeho pſchibōdžerſki njeſtut jemu ſwē- domnje wobczēžowawe. Zemu ſo ſdaſche jaľo by jehō ſuſod R., lotremuž bē njeprawdu cziłik, ſ blēdnym woblicžom pola jehō koža ſtejal a jaľo bychu ſuſy jehō wobthudnjeneje wudowy a jehō ſyrotow jehō na wutrobje palike. W poſlenich hodžinach ſwojeho ži- wjenja wuſna wōn ſwoje žadławe pſchibōdženje du- chonnemu, kiž jehō wopracijē mējeſche.

Njebudž naſchczuwar a njeſchibōdžej ſo ſe ſwojim jaſyľom. Sir. 5, 16.

M.

Pienes je knjes.

Seo wobohacizciz, to su ludžo we wschěch cjašach chynli. So bychu sebi wulke bohactwo nahromadzili a s lóhstej prózu pienjesy nadobyli, su cžlowjełojo wschelafe sebi wumyšlili a činili. Na spravne waschnje, se šwěrnej džekawoscju a pilnej sprózniwoscju hladacz, kať by jedyn dale pschischoť w swojim pomofanju a něšto sebi warbowať, to naschemu něčejšchemu cžlowjestwu psches měru doľho traje. Wschal smy psches jěšdjenje na železnizach a psches telegrafiju stwuczeni, wschitko tať spěšnje hač možno wumjesč. Někotři so teho dla naryčza, so psches paduchstwo a jebanje wjele ručizšo ľ bohactwu pschindu, ale woni sečinja to šhonjenje, so so to se sakonami kraja njesnješe, budža popanjeni a do jastwa čžijnjeni, hdyž thwile došč maju wopomnicž, kať sachodne wschitko je na šwěče. Drušy, doľež njewěrja, sčtož Wože štowo praji, so wulki dobyť je, sčtož bohabojašny je a ma došč na tym, sčtož jemu Wóh da, so hrosnej pschiwěrje pschepodabza. Wěricž njehadza, so Wóh kóždemu wudželi, sčtož ľ žiwnosčzi a potřebnosčzi žiwjenja škuscha, jeli so to swoje čžini a šwěru džeka a so prózuje. Teho dla s pschiwěry to a druhe sapočnu, so bychu sferje lěpe ľ pienjesam pschisčli a pienjes je ich pschibóh Mammon, kotremuž swóinije wopory pschijněku. Pienježna lubosč je toržen wschitkeho šteho, kotraž je so někotrym lubika a su so wot wěry sa- bludžili a šami sebi wjele bolosčžow nacžinili.

Pschěžitajče, ja waš prošu, šlědowaze powjedancžto s ležbliwoscju a prajče, hač japosčtoť Pawoť žyle prawje nima, hdyž rjeknje: kotřiz so chžedza wobohacizciz, tajžy panu do špytowanja a do šyče a do wjele hčupnyh a ščłódnnyh žadosčžow.

Na połonschěj stronje kužisłich horow, kotrychž najwjetšdu, Čžernoboha, wy snajčeže, leži we wulkim plódnym dole wulka wješ. Zeje mjeno njetrjebam mjenowacž. Róždy loľko wuhuda, kať jej rěkať. W tutej wšy bē khlamarja a je hšwěče dženska tam, hdyž so wošebje w šymje młodži ludžo sšhadžowachu. Khlamať, kiž bē pschekšepana hłowa, bē sebi wot swojeje wyschnosčje s lešnosčju prawo dobyť, so šmėdžisčje pivo a palenz, wino a kšosej šenkowacž, čžohož dla bēchu wješni torčžmarjo na njeho kšětro ški. Raž prajach, dha pola tuteho khlamarja kóždy wječor towarštwu młodnyh a starnyh mužow so sšhadžowasche.

Čži tam swoju trubku kurjo sebi něšto powjedachu, ščłenžu piva abo palenzu pijachu a te doľhe wječory so jim minychu, so njewjedžichu kať.

Wjes tymi, kotřiz tam pschikšhadžachu, bēchu sčtyrjo młodži mužojo, kotřiz tam wschědnje bēchu a so šami sa jene blido jěšhdawšči kšarty hrjachu. Šdyž praju, so su to młodži mužojo byli, dha dyrbju pschistajicž, so woni moje dla sčtyrjeczi lēt stari bēchu a chžu na měščje ich wopisacž. Jedyn wot nich rělasche Pawoť a bē wo wšy bur byl, ale hubjene hospodarstwo wjedť. Korčžma bē so jemu bóle lubika, dnyli jeho dwór a Woži dom. Wón bē s hordosčje sebi dweju konjow džeržak, bjes tym so s dwěmaj wotomaj jara derje swoje pola by wobdžekacž mošť. Wo tajkim, so by sa konje džeko mēľ, jěšdjesche sa druhich do města a do Draždžan, haj do Lipska, sakombži pschi tym swoje domjaze hospodarstwo a šalěse do doľha, so dyrbjesche swoje lublesčlo pschēdacž. Wot teho, sčtož jemu bē wysche wostaťo, bē sebi kšěžlu s truchom pola kupit a dyrbjesche něť džekacž, hdyž hłóđ čžerpicž njehasche. Druhi wot tnyh sčtyrjoch bē wulki šahrodniť s mjenom Klinka, kotremuž so jara derje njen- džesche, a wón šam bē na tym wina. Pschetož wón dasche sebi kšarty kšasč a bē teje pschiwěry, so ščot, hdyž jemu sšhori, je wobšustowany, čžohož dla sebi jón šarjež dawasche, s čžimž wjele pienjes pschěčžini. Temu ščezemu rěľachu Šokoliz Šan, kotryž bē itaľ a sčtwórtemu rěľachu Šabeliz Šurij, kiž pola wješnyh ludži na džeko kšohdjesche. Wschitny sčtyrjo njebēchu žani ški ludžo, so by ščto něšto njepraweho na nich prajicž mošť, jako bychu padušči abo wopitžy abo teho runja byli. Ale w jennyh bēchu psches jene, to je w pschiwěrje do ščerjenjow a potajnyh duchow a wěžow a w tym žadanju, so wobohacizciz bjes načžo- wanja próžy a džeka.

Khlamať šam, pola kotrehož so tuczi mužojo na wječorach sšhadžowachu, bē cžlowjeť, pschiwěrje šynlje pschitšileny, kiž wschelafe rjane wěžki wo ščerjenjach a šchazach powjedacž wjedžesche, so poščucharjo do štracha a hrosy pschindžechu.

Jedyn wječor wotolo hóđ, hdyž pschēd wotnami wětr wujesche a desččž so montach lijesche, šedžichu pola khlamarja někotři hromadže a čži prjedy pomje- nowani sčtyrjo njedaloto sa druhim blidom swoje kšarty hrjachu. Powjedanje a bledjenje tón křóčž pola tnyh, kotřiz tam šyromadženi bēchu, hieč njehasche. Dha jedyn wot tnyh hoscžow šawoľa: khlamarjo, powjedaj

ty nam něšto! Ežoho dla niz, wotmolwi tón a sa-
pocza takle:

Wy tola wěšče, so w sańdženach wójnach bohaczi
ludžo swoje pjenjesh a druge dro e a wošebne wězy
do semje šu sahrjebali. Dolež p t husto je šo stało,
so kšětsje wumrjedu, dha šu je w semi ležo wostajili.
Tajke pjenjesh a šchazy hiščeže džensnišči džei na
někotrym blaku sahrjebane leža a by to prózy hódne
było, je wunamačaz a wurycž. Šchtóž šo na to wu-
steji, móže lohko t wulkemu bohatstwu pščinicz.

Tež na naschaj horje, powjeda šo, šu tajke městna,
hdžez tajke šchazy potajene leža. Za wěm šo dopom-
nicž, so mój džed, hdžž džězo běch, wo tym rycžesche,
so je njedaloko Ežornoboha wjele pjenjes sahrjebanych.
Se to mjenujzy w nalěczu teho lěta było, w kotrymž
je šo bulečanski nadpad w šydomlětnej wójnje mēk,
so džězi se wšy na horje trusťalzy pytaču. Zehdy
šu tam pšchisčle, hdžž wyšote stakly leža, jako byču
powostanki stareho hroda byke, a šu widžike, kaž frje-
dža w thyč stakach staj mlody knjes a mlode knjeni
šedžetaj. Za mloda knjeni je šwoju hłowu na ramjo
mlodeho knjesa sšylenu mēka a je jara khora a štaba
wonhładała. Wonaj staj te džězi t šebi wołakoj a
šebi wot nič trusťalzy žadałoj. Te pał staj jara
derje saplacžikoj, pšchetož kóžde wot thyč džězi je jednu
čermjony skoty dostało. Stóku šu džězi domoj bē-
žake a to, šchtož šu widžike, staršchim wupowjedate.
Džedowy nan pał, wčipny šhonicž, šchto to t mlodym
knjesom a mlodej knjenju na šebi ma, je šo na horu
podal a je po šwojatym wječerju tež tam trjedil, hdžž
staj byłaj. Nasdala je wón stejo wostał a šhyschak,
so šchtó kopa a ryje. Nicžo pał njeje hewał widžik.
Dolho je stejal a je jemu było, jako byču šo zylke
mēchi skoleho wušypake a je módra šwěczka šo wysche
thyč stakow, lotrež šo hromadže džerža, so šriedža bjes
nimi je kaž štwa, šo potasala a žalosčjenje šo šhys-
schecž dało, jako hłóš mřějazeje žony. Grosa a bo-
josč je pał na to džedoweho nana nadpamyka, so je
domoj khwatał. Nasajtra je wón šo sašo sšhroblil
na horn hič a je po thyč stakach wołoko kashē, njeje
pał nikošo wjazzy namakał. Město je zylke wopušč-
cene było. Ženož to je widžicž było, so je wot ko-
njazyč stopow trawa rosteptana. Nimale thyžei po
tym pał šu jěšdni do wšy pšchijěchali, a šu šo wob-
honjeli, hacž njeje ničto mlodeho knjesa t mlodej knje-
nju widžik. Tež šu woni wudawali, so ta mloda
knjeni je džowta najbohacžisčeho čžěšeho semjana była,

lotraž je se šwojlm nawoženju t hrodu šwojeho nana,
kíž jeju žentwu njeje pšchidacž chžyl, čžeknyka a šwoje
zylke samoženje šobu wšaka. Za njewěm, pšchisťaz
khlamar, hacž je ta wěz wěrna abo niz, mój džed je
pał mi wo tym wjele křóč powjedat. Tež je wěšte,
so šu ludžo sa tym šchazom, kíž tam je sahrjebany,
ryli, ale nješbu tu wěz prawje srosymili! Ale
wo prawdže, šchtóž by to rošymik, tón by šebi krasne
samóženje dobyč a t wulkemu bohatstwu pščinicz móhł!

Žako bē khlamar šwoje powjedancžko ščóncžik, šmē-
jaču šo jeho pošlucharjo a rycžoču jemu klubu, so njeje
hizom dawno šam špytał, to sahrjebane ščoto se semje
šbēhnyč. Tón pał wjiesche t hłowu prajizy, so tón
šchtož to chže, t čžertom ma čžinicž a so tón wšchak se
šobu žortowacž njeda. Žako hiščeže to a wono bēču
bledžili, džěču wšchitzy domoj.

Ženož čži šchyrjo, koišž bēču pšchi druhim šlidže
kharly hrali, wostaču šedžo. Woni bēču derje šobu
na khlamarjowu rycž pošluchali a se šwojim hračom
šastali. Woni šebi nětko hiščeže bleschku palenža ška-
šachu a šo bjes šobu šradžu rošryčowachu. Khlamar
pał lehnu šo na kawku pola khačlow a wušny.

Tym šchyrjom towaršcham to powjedancžko wo thyč
na horje sahrjebanych skotyč w myšlach težesche. Woni
bēču hizom wo tej wězy šhyscheli a jim šo šdasche, jako
byču woni powołani byli, tón šchaz šbēhnyč. Kolliz
Žan drje mēnjeshche, so šebi čžert, kíž tajti šchaz wobwa-
chuje, žadyn žort lubicž njeda, a kóždemu šchiju šlemi, kíž
šo do jeho wězow tyka. Ach šchto, praji šlinka, ja šo
ani čžerta ani jehd wowki njeboju, ja sa tym šchazom
ryju a hdy byč ja šam to dokonječž dyrbjak. Ně, ně,
wołachu čži drusy, my čži pomhamy; hdy byčmy ženož
wjedžili, kał my tu wěz wuwjesež dyrbjeli. To je moja
wěz, wotmolwi šlinka, a prašny wo šlido.

W tym wołomitnjenju wotčžinichu šo štwine durje
a hłowa jeneho muža bē widžicž, kíž praji: ja wam šobu
pomham. Wē to šlinkowj šušob, t mjenom šenič, kíž
dó šstwy štupasche. Šchto ty tu chžesh, wołasche šlinka
rošnjemdrjony. Pšchetož taj šušodaj šo njemóžeshťaj
na žane waschnje šnjeseč. Wjes nimaj bē štajnje někaša
pšchewora a hdžž móžeshťaj, šebi něšto t lubu ščžini-
šťaj. To šebi drje myšlach, so wy šchyrjo tu šedžicže,
hdžž šu wšchitzy drusy domoj, wotmolwi šenič.
Šchto to tebe stara, rjeknu šlinka, ty nam tu ničžo ni-
maš roškasowacž; praj nam, šchto tu chžesh? Za chžu
wam pomhacž, hdžž budžecze sa tym sahrjebanyč šcha-
žom na horje rycž, rjekny šenič šo šmējo; pšchetož wón

bě psched wotnami wonkach stejo wscho hyschal, schtōž bě hylamar powjedak a schtōž bēchu czi schtyrjo dobri towarchojo wuradzili. Wo tebe my njerodzimy, sawola Klinka, ty falschny Judascho, czi, so se jstwy pschindzesch abo my cze s njeje czišnjemy. Pschindzje jenož, wotmolwi Lēnich, kiz bē hylny cslowel, a potasa jim swoju mōznu pjascz, sftrohleje so jeno, mje pschimacz, wy njebolakojo; czerowfke pufi wy krydnjecze, hdyž mje na potoj njewostajicze. Na to nastā hylna hāra. Czi schtyrjo so na Lēnicha walichu a jecho pjerichu. Kōnz wscheho bē, so bu Lēnich s domu czišnjeny a so wōn klējo a lestrujo domoj džēsche. Tež jecho njepscheczeljo hylamarnju wopuschczichu.

Wjele czaša bē so minylo a wono so sbašche, jako by ta zyka naležnoscz w nastupanju teho schāza spała a sabyta byka. Stradžu pał so czi schtyrjo towarchojo wo nju jara starachu. Woni so w Klinkcz domje husto seudžechu a tam mudru radu sftadowachu, kał bychu tola hwoje prjōdłwacze nanajlēpje wuwjedli.

Klinka bē hižom tji krōcz pola žony pobyl, kotraž kharly kladžesche, a ta bē jemu tji krōcz wēschežika, so budže po krōtkim czašu bochaty muž, so so jemu wschitko radži, schtōž prjōdł ma. Psches to bē jecho domerjenje mōznje rostko. Teho runja bē wōn so hižom nělotry ras do mēsta podak a s tamnym bērzom jednak, kiz bē po ludowej myšli w tajlich khumštach wustojny. Tōn bē jemu sā wēste pienjesy te knizki požczil, w kotrychž te modlitwy stejachu, kotrež so spēwacz mējachu, hdyž schtō sa tajkim schāzom ryje a bē jemu wscho prajil, schtō czi nicz a kał so sadžerjecz ma, so by so tōn sftut derje radžil. Sdyž je czi tōn požohnowany prut, kał mjenowana wünschelrutha, bē wōn jemu sjewil, potaže, hdyž tōn schāz leži, dha dyrbišch džeru na dwa kochzej hku boku wurycz a na nju cžornožibžane rubišcho kał sftascz, so so na kōždy rōžk teho šameho jedyn sftoty počoži. Na to spēwaj te modlitwy s tych knizkow a hdyž by je wuspēwak, so tōn schāz sbēhnje a budže w tej jamje, kotruž by wuryl, ležecz.

S wulkej nutrnoseju pschipošluchachu czi drusy tijo, jako jim Klinka jedyn wjeczor w swojej stwē s wubjerner rycnimoseju to wschitko wukladowasche. Žadny wot nich njedwēlowasche, so to wschitko je wērne a wēste; tola so žadny tež wēsteje bojosczje a hrosy sminyč njemōžesche. Wžebje pał so jich wutroba postrōži, jako jim Klinka kručze sakasa, so pał žadny wot nich, hdyž so na horu podadža a tam ryč budža, žane sftowczko ryčecz njesnje, hewal by cžert jim wschitkim schiju stemil.

Tola pał bēchu wschitzy hotowi a swōlnimi, hdyž bu wuczinjene, so so w nozy, hdyž budže mtdy mēšacz k swēczicz, ta wēz wujescz dyrbi. Woni sftubichu, so cze kōždy so wo jedyn sftoty staracz a so cžedža wschitzy schtyrjo hromadže to cžornožibžane rubišcho kupicz. Na to woni so w protyzy wobhonjachu, hdy budže mtdy mēšacz a hlaj! tōn bē runje na jenu wutoru, kotraž je po ludžajej pschwērje wubjernerje sbožomny džen. Pōndželu wjeczor džerjachu woni pola Klinki swoju pošlenju sftomadzišnu a tu bu wuczinjene, so ma punkt džesaczich hodžinom kōždy hwoj dom wopuschczicz, motyku a kopacz sobu wsacz a so so cžedža pschi tym wulkim dubje trječicz, pola kotrehož sčezježka na horu nimo wjedže. So pał nihtō žane sftowczko njerjetnje, pschistaji Klinka, hewal so wscho sftasy.

Nikomu njebē do myšlow pschischo, so mōhk schtō nēscho wot jich potajneho sftutka shtonicz. A tola bē jedyn, kał husto hacz so bēchu we Klinkcz domje sftadžowali, pschi wotnje stejak a wschitko wotpošluchak, schtōž bēchu cžile schtyrjo towarchojo wucziniš a wuradzili. Bē to Lēnich, Klinkowny šušod byl, kiz na to kałasche, kał by te czerowfke pufi jim narunacz mōhk.

Wutora tu bē a wjeczor mēpdeho mēšaczka so bližesche. Cžmowa cžorna nōž kryjesche semju. Džen bē jara horzy byl a tofste mročeje walachu so po njebešach. Mōžny wichor storkasche je jow a tam a wujesche satraschnje po sftomowych wjetšakach. Sdyž bē džesacz wotbiko, bližachu so schtyrjo mužojo k staremu dubej, kiz pschi podnosy hory swoje sčērole hałosy wuspšesčerasche. Sdyž bēchu so tam sešchli, pschimiknychu šebi mjelczo. Sdy budžichu šebi ruzy dali, budžichu derje saczuli, kał kōždy s tšepotanjom so tšasche. Sbože tež bē, so bēsche cžma, hewal budžichu widželi, kał blēde jich woblicza šu. Žadny žane sftowczko njepraji a jako bē jidnacze wotbiko, podachu so na puč, so bychu na horu došchli.

Wichor rujesche a wujesche, so so schurvēli, pod kotrymiž so sčezježka wijesche, hacz k semi sftibowachu. Druhdy woni stejo wostachu a sady so hladachu, pschetōž jim bē so sešdato, jako by sa nimi schtō sftok. Wičhora dla pał nicžo njesftyschachn a cžēmnosczje dla nikoho njewidžichu. Klinka prēni džēsche a czi drusy sa nim. Husto dyrbiachu so bližšeho sftoma džerjecz, so jich wētr njeby k semi czišnyl. Pomału so woni po horje wijachu, bē to runje nělotre minuty do dwanaczich, so na to mēsto stupichu, hdyž po jich myšli tōn sahrjebany schāz ležesche.

Stakły wysoke a możne tam toka wołoko leżachu a
frjedja bjes nimi bē próšny bleczył, hdyž woni fastachu.
S wulkej nusu sašwēczi Klinta latarnju, pschetož wětšil
pščežo sašo šwěžu hašny, hdyž bē ju sašwēcził.
Hdyž pał šo tola stónčnje šwěčejesche, sapocjachu wščitzy
šchtyrjo džěru rycz a hdyž bē šhuboła doščz, položichu na
nju to čornožidžane rubiščto a na jeho šchtyrjo róžki
kóždy šwoje skoty. Na to wuczeže Klinta šwoje knižki
je saka a sapocža te lestrarište šchucziłi a modlitwy čži-
tacz, pščeš kotrež šo tón šchaz dyrbjesche nawabiez dacz,
šo by šo s šhubiny wusbėhnył. Dha na jene dobo
šwětky bėhst kaž s přómjenjom jich wobšwēczi a šylne
hrimanje rujesche, šo wščitzy s tschepotanjom šo satšča-
šechu a Klincy knižki s ruli na semju wupadzechu. Tón
pał je ruče sašo sběže a s noma šwoje paczerje spěwacz
sapocžinasche. Wón šebi myšlesche, šo je to lute pšče-
czimjenje teho sšeho ducha, kiž šo wobara a šebi njecha
šwój šchaz rubicz dacz. Bóle wotšje wón te šchucziłi
čžita, s kotrymiž tuteho njepšchecžela sahnacz šo nadžije,
a bóle wotšje widhor wuje a bóle šo mróčeje čžornja.
Nahle sabtyška šo a na měšče šo sahrima, šo šo semja
a stala satščaše a šo šo čži tam šhromadženi po semi
waleja. Hałošy a kruhi drjewa wot wulkeho šchmrěta,
do kotrehož je bėhst dhyř, padaja s wulkimi krupami na
nič a lamjenje kuleja šo do džěry, kotraž je wuryta a
torhnu do njeje židžane rubiščto a wšchitke šchtyri rjane
škote.

Wšchitzy šchtyrjo šchaznyjerjo na semi ležo s tsche-
potanjom s žykeje šhije wołaja. Čži tšjo, kotšiz bėchu
najdale wot skakow šteželi, šo přěni šhrabnu a stakaja po
horje dele tał wjele hačž jenož bėžecz móža. Šrawjo na
rukach a na nohach a bjes wóčjomaj rošdrapani wot
lėšnyh kerkow a s rostorhanyimi šuknjemi pšchiběža woni
domoj, blėdzi kaž šemrěte čžeka. Wbohi Klinka tał derje
šo njemějesche.

Wón bē pošleni wot tnych šchtyrjoč. Žako bē na
nohi pšchischoł, šo hiščeje jedyn króčž sabtyšny a wón
w šwojich štróželach wołoko šo a sady šo pohlada. Ale
šchtó wcpišče jeho poštróženje? Šady stakły na dobo šo
dołhi čžorny šchtalt polaže, kiž na njeho dže. W ruzh
džerži to šcherjenje wulki wjerbowy kij bē s nim pjerje na
Klinku kaž njemdre. Pułki to bėchu, kotrež jeho žyky
šchěroki šhribjet trjechichu a kaž hěłsti woheń palachu.
Wón bėžesche a stakajše kaž tšeleny sajaz po horje dele,
ale jeho pšchescžěhať sa nim, a pščežo sašo jeho bije,
jako by jemu to najwjětsche wješeke było.

„Wšchitke dobre duchi šhwala Woha!“ stona Klinka,

a nowy wótry puł na jeho šhribjet padže, šo jemu duch
wóudže. Šbėhū šo wote mnje, Satanašo, wołasche
wón; ł pomozh, bratšja, ł pomozh, wón mje stónzuje.
Ale žani bratšja tu njebėchu, wjele bóle nowe pułki na
njeho padachu, hóršche a wótrišche dnyłi přjedy, ł temu
šo deschczil lijesche, kiž šchčežžtu a žyłu semju šhadlo-
wasche. Klinka padže a hdyž čžyšče stanyč, dha jeho
hróšbny čžwilomar s nowej mozu do njeho pjerišče, šo
na jeho mokrej šukni wustlasche, kaž by pohoncž s kšcu-
dom praškał. Tón wbohi bėžesche — hačž napošledł
do rėki plumpny, kotruž njebė widžil. — Woda bē
pšchēs deschczł kšětro naroška a wón budžišče šo tu
tepit, hdyž njebudžišče staru wjerbu došahnył, kotraž
šwoje hałošy jemu napšchecžimo tyłasche.

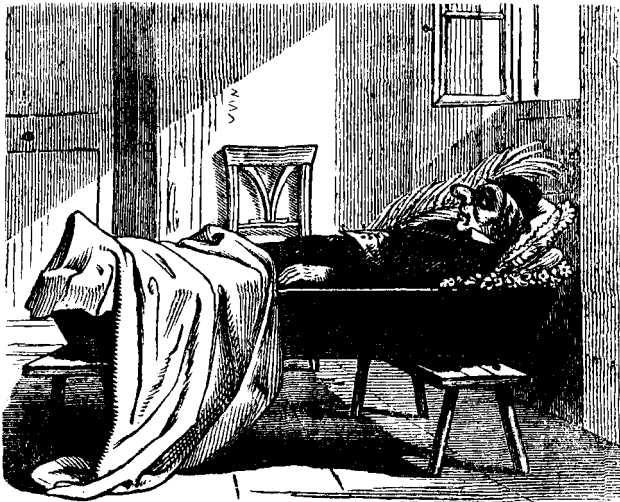
Hdyž bē s rėki wulčst, tschafesche šo tschepotajo,
pschetož wot přjedawšcheho bėhanja bē wón šo pschepo-
czil a to kumpanje we wodže bē jeho najšymniko. Š šbožu
pał bē šo tón šhy njepšchecžel šhubit a wješeły šhwatasche
wón domoj. Žeho žona, kotraž wot wšcheho spoczátka
wot wuwjedženja teho štrašchneho štukta bē wotradžaka,
šo njemako štróži, hdyž šwojeho lubowaneho muža wu-
hlada, šo je žyłe rošbity a se wšchěłich ranow krawi a
šo kaž mořny poš na wšchěh stawach tschepotajo do spar-
aeje komory šo wali. Wona pomhāsche jeho ščelacz a
jemu lipowe kčjenje nawari. Wón pał tola čžěžny šhori
a mějesche wjele bosłocze wustacz, přjedy hačž jeho šhri-
bjet, tón krawnje rošbity, sašo sahoji.

Ale ł šbožu buchu wšchitzy šchtyrjo pšchēs tutón nie-
šbožomny wulhad tež po dušchi sahojeni. Woni šwojaty
šhub ščžiničnu, šo njechadža nikomu ščłowěčžo wo tym pra-
licž, kał je šo jim šesčto a šu drje tež tón šamy džer-
žel. Žola pał bu po krótkim čžaku žyła wěž po žplej
wšny snata a tulasche šo, šo njeje Šěnič hubu džeržak,
pšchēd kotrehož durjemi šo wjerbowy kij bē namakał, kiž
je žyłe podobny na tón był, s kotrymž bē Klinka šwoje
čžertowšte pułki dostal.

Hdyž šo jedyn wot tnych šchtyrjoč nóžnyh šchazh-
nyjerjow w korežnje abo pola šhłamarja pošasa, dha
druhy jemu šo šwěžo na wšchitke móžne waschnje ł lubu
ryčžachu. Žeho dla woni pėknje doma wostachu, tež wot
něłt pilnje džekachu. Kaž šo jedyn nadžije, šu ł mu-
dremu pošnacžu pšchisčli, šo pšchēs pšchiwěru ničtó šo
njemobohaczji a šo najlėpšchi šchaz a najwjětschi dobyłt
tón je, hdyž šchtó je bohabožasni a doščž ma na tym
šchtož jemu Wóh da.

Semrjete džeczatto.

Czëfni kmońsjo a czëfne kmońcy wjesëchu ðo w Szibalez rjanej khurejczy s kschëzenia we B. domoj. Wont bëchu se wsfëj nutrnosëzu w zyrkwi stult szwajeteje kschëzenizy ðobu szwecziłi, hačz runje to mačo džeczatto bë žalofnje płatačz sapoczëto. Dha na jene dobo, hdyž ðo domoj wjesëchu, bojasny fajeczë psches pucz skatafche. Nasch mółt pał tola sašo wumrje, pocza srudnje Michalkëz czëfna kmońca sforzicz. Czoho dla pał to? wotmołwi Pumpyłëz czëfny kmońc, wychal je strowy a czerstwy hólz! To mõżeczë wëricz abo niž, wón pał tola sašo wumrje, bledzëfche wona dale; pschëtož hlaj! I prënjemu je wón płakał, hdyž kupiel szwajeteje kschëzenizy došta a i druhemu sajaz psches pucz bëži, hdyž ðo s nim s kschëzenia domoj wjesemy; woboje je wëfste snamjo, ðo to džëczë wumrje! Ach! na te pschëwërkë tola, szwarjësche kmońc, hdy byfcheje wy

łósh zóntki tola ðo tych wostajicz chzëf! ja pał praju, wón budze žiwy, jeli ðo Bóh sečze!

A tola je wón wumrje! Tu leži wón w szwojim kaschëzu! Sdyž bë 72 lët 11 mëszazow a 29 dnjow stary, jeho Bóh s czëfneho žiwjenja i šëbi sawoła.

Jan a pschedzenał ðo wo noweji mërje a wasy roštryczujetaj.

Jan. Witaj i nam, wujo! Niczo noweho?

Pschedz. Lëtfa tebi zych mëch nowintow ðobu

pschinjëku. Wjele, wjele noweho budze wot sapoczëtkla tuteho noweho lëta w naschim kraju sawjedzene!

Jan. Šhto dha pał to budze? Budze nowa železniza w Šerbach twarjena? Abò budža nowe dawki nam nakadžene? Abò budze nowa ryčz wunamačana? abò nowy kraj sałożem? abò nowe kłónzo stworjene? abò nowa semja postajena? Wo prawdže, w naschim nëtczišchim czašu ðo wšchitko pschemëni a wonowi, to stare ðo do boła czëfne a to nowe ðo khwali. Šhto dha pał noweho budze wot spoczëtkla tuteho lëta 1870?

Pschedz. Nowa waħa a nowa mëra budze sawjedžena! My njebudžemy dale wjazy mëricz po stareji mërje, a njebudžemy wjazy wažicz po stareji wasy; stary lóhcz, stary punt, stary kórz, stara khana dyrbi pschëstacz; na jich mësto stupi meter abò kij, kilometer, hektar, liter a hektometer, kilogramm a decigramm a milligramm a šhto wë, šhto dale!

Jan. Ty drje šy hłupy, wujo! Tajte nowe mjena dyrbjal ja hišchëje wulnycz wuprajicz a zyle nowe waschnje sawjescz w mojim domje a hospodaštwje? Mój stary lóhcz, s kotrymž ja šwój płat mërju, hdyž jón wot kłalza krydnu, dyrbjal ja rostamacz a do kħachłow tyłnycz? Mój bërtik, s kotrymž ja psches schtryczëji lët moje žito mërju, hdyž je do mësta na witi wjesu, njedyrbjal wjazy nakožicz, a šhto prajisch, mësto wsfëheho teho stareho, kotremuž ðo wot mëdosošëje šëm šmy pschimuczili, dyrbimy to nowe stajicz? kał to rëtafche: peter a piter a ščram a piloman a imlišam a špëktar? Bóh swarnuj, to šu schpanište abò turkowske kłowa. Dha drje nëk storo tež nowu turkowsku abò schpaništu wëru doštanjemy?

Pschedz. Spokoj ðo, wujo. Hačz runje mórčizich kaž dundyr w plónčiziku a ðo huëwasch na to nowe, dha tola pschi tym wostanje: wot noweho lëta 1870 šëm nowa mëra a nowa waħa pola naž ðo šopoczënje nakožecz.

Jan. Ja bych tola rady wjedzil, šhto je šëbi tole wumyšlëk? Wëšëje je to pruski Bismarck był, tutón muž, kiž je hižom tał wjele noweho wšchitkim ludžom pschihotował? Ja wo to nowe njerodžu, ja chzu pschi starym wostacz, a hdy by zych šwët ðo wonowil, ja šëbi moju staru dobru wëru, moje stare dobre waschnje, mój stary kłobut a kóžuch, moju staru waħu a mëru sathowam.

Pschedz. To njendže, wujo. Šwët ðo pschemënja a my s nim. Kaž junu je rëkało: stare je sashkto, wšcho je ðo nowe sežiniko, tał wšchudžom na

męsto teho, sčtož stare je, to nowe stupi. Hačz runje wščo stare njeje ł faczišnjenu, dha tola tež tu rěka: spytajće wščo a to dobre sđzeržće. To ty přecz njemóžesč, to nowe, kotrež mudre hlomy hebi wumyšla, je husto wužitnišče a lěpsče, kaž to stare, kotrež my lubo mamy. Poškluchaj pał, sčtož tebi prajicz mam wo nowej měrje a nowej wasy.

Jan. Za ničžo wjazy wo tym wjedzić njecham, ja wo tu nowu wahu a měru njerodžu, ja pschi starym woštanu.

Pšchedž. Haj! dvě lěcže móžesč hišćeje po swojej woli staru wahu a měru nakožecz. Wot lěta 1872 hem dyrbiš pał tu nowu trjebacz, to je psches fakon postajene.

Jan. Kajki je to fakon?

Pšchedž. Psches fakon, kiž je 17. augusta 1868 w Barlinje wuščoł, je postajene, so wot 1. januara 1870 hem nowa měra a waha so móže, wot 1. januara 1872 pał so dyrbi we wščech krajach połnožnoněmskeho swjastka, po tajkim tež w Sakskej nakožecz!

Jan. Sčto dha je tutón fakon činił?

Pšchedž. Wščał to hšchisch, so je wuradženy sa kraje połnožněmskeho swjastka. Tutón połnožnoněmski swjast je so, kaž wěšch, po wójnje w l. 1866 sakožik a wopšchija: 22 němskich krajow, 7534 □mil a 29,906,763 wobydlerjow.

Luczi wobydlerjo maja swojich sastupjerjow wušwołic, na 100,000 jeneho, kotřiz w Barlinje kóžde lěto so shromadžuja a sjawny hejm, w němskim wón „Reichstag“ rěka, wotdžerža. Na tutym hejmje wuradžuja woni ł tyni wotpošklanzami němskich wječchow, wot kotrchž přeni je pruski kral, sakony sa swoje kraje a sa swój swjastk. Na hejmje 1868 su woni tež tutón fakon wo nowej měrje a wasy wujednali a postajili.

Jan. Praj mi pał tola, kał je so tajki fakon wo jenajšej měrje a wasy w połnožnoněmskim swjastku postajicz směl. Njendžesče dha wjazy tał, kaž do- tal bē? Bismarck! Bismarck! to je so wot tebe wumyšlito.

Pšchedž. Ně wščał, wujo, ta wěž ma so hinał. To žadanje po jenajšej měrje a wasy je so we wschitkich němskich krajach hižom dawno a hižom w tym čašku hylnje hibało, hdyž bēchu hišćeje pod starym bundestagom sjenocžene. Pschetož kóždy wot tych 36 němskich krajow, a hdy by wón runje tež jenož někotre mile wulki był, mějesče swoje wošebne pjenjesy a swoju wošebnu měru a wahu. To pał bē, kaž

hebi myšlicz móžesč, jara wobčežne a woštudne. Tola pał žadny kraj na žane waschnje njechasče wot swo- jeho stareho waschnje wotstupicz, a teho dla tež psches pot sta lět pschi starym wošta. To prawje sjawnje wobšwědčzi, kał rostorchany němști kraj bē, hačz runje hebi ludžo myšlachu, so je w najrjenišchim sjenocžen- stwoje. Žačo po wójnje 1866 połnožnoněmski swjastk so sakožzi, bu na mėsče wuczinjene, so dyrbi so we wschitkich krajach, kotrež ł njemu hšuchēja, jenajša nowa měra a waha samjescz, a to tajka, kotraž by na najnowišče a najrosomnišče podložki, psches wě- domnoscz wuštojných mužow postajene, so sakožika. Tež bu na to hladane, so by tajka nowa waha a měra po móžnosczzi internazionalna była, to rěka ł tym psches jene pschischla, sčtož w druhich krajach, kaž w Fran- zowstěj, Žendzelskej a w Amerizy, hdyž so tworj a wutworj němskich krajow saposczetu, pčaczi abo junu pčacžicz budže.

Jan. Kajka pał je to nowa měra a waha?

Pšchedž. To čžu tebi ł krótkim tudy rošesta- jicz, wujo! W Sakskej je so hižom w l. 1858 spy- tało, wahu po dezimalnym systemje, t. r. tał samjescz, so so wschitko ł 10 dželicz hodži, a wěšch, so wot tamneho lěta hem 1 punt niž wjazy 32 ale 30 lut, 1 lut 10 kwentow, 1 kwent 10 sornow, 1 centnał 100 puntow ma. Sčtož pał měru nastupa, dha po sa- konju wot 12. měrza 1858 wščo pschi starym wošta. Tał je do teho čžaša mēł:

1 kóhcž 24 zolow a 1 zol 12 liniow,

1 kóhcž = 2 stopje,

1 pólny prut = 15¹/₆ stopy,

1 puczny prut = 16 stop,

1 afer 300 pólných kwadratných prutow.

So tym fakonju wot 17. augusta 1868 so wschitka měra kaž tež wschitka waha sakožzi na meter (abo kij):

1 meter je = 1 kóhcž 18³⁷/₁₀₀ zolow

1 meter je = 100 nowých zolow abo centimetrow,

1 nowy zol = 10 šmuhow abo millimetrow.

Tež džēli so 1 meter do 10 dželow a mjenuje so 1 decimeter, to rěka džebaty džēł wot 1 metra, kaž centimeter je stoty džēł wot 1 metra, a millimeter je tyřaty džēł wot 1 metra. Tał je po tajkim:

1 meter = 1 kóhcž 18³⁷/₁₀₀ starých zolow

1 decimeter = ¹/₁₀ meter = 4¹/₄ starých zolow,

1 centimeter = ¹/₁₀₀ meter = ²/₃ starých zolow,

1 millimeter = ¹/₁₀₀₀ meter = ¹/₂₅ starých zolow.

Hdyž pať hže něť něšto wjazy tajlich metrow
woblicizč, dha jedyn f 10 multipliziruje a tehdy rěfaju:

10 metrow = 1 dekameter

100 " = 1 hektometer

1000 " = 1 kilometer.

Rědžbuť pěnje na to, so tu je: dezimeter a deka-
meter, zentimeter a hektometer, millimeter a kilometer.
To prěnje so praji, hdyž so 1 meter do 10 abo 100
abo 1000 džělť, to druhe pať, hdyž so 1 meter wo
10 abo 100 abo 1000 džělťow powjětšči. & temu
mam pščiřtajizč, so:

1 mila ma 7500 metrow

a po tajtim so snjej žane pšcheměnenja njeřtanu, so
wona runje tať wulka wořtanje, kaž do teho čařa je
w Sakskej była, hdyž pščas řaton wot 7. decembra
1840 tať pořtajeny je.

Řan. řa pať cje prořřu, luby řkoty wujo, řřto
to budže, a řať to mōžno je, řebi tute zuře a nowe
řřowa mērřowacž a po tym pščiřřobnje ličizč.

Přředž. To wřřitřto pōndže a njebudže tať
cjeřte, řaž řebi myřřliřř. Do teho čařa řřm tebi
wulřadowať, řať řo po doľřořřči řřto na gruncje no-
weho řatonja mēri. Pořřřřřřaj a ředžbuť něť dale
na to, řať řo pola a řuti mēřja. Do teho čařa
je řo mēriťo po řwadratnym řořřju (□ Elle) po
řwadratnym pruce (□ Ruthe), po řwadratnej řtopje
(□ Fuß) to rēřa wono řo prajeřře: jena runina (řřlāche)
je 1 řořřč, 1 prut abo řtopu doľřa a řřēřoka. Wot
něť řo to wulicži po 1 metru, řať řo řo praji:

1 □ meter, = řwadratny meter, to rēřa jena runina
(řřlāche) ma 1 meter po řřēřokofřči a je to řať wjele
řaž 3,1137 řřřřř řařřř řařřř □ řōřřčřow. Něť pať
wřřře teho je pořřajene, so:

1 ar = 100 □ metrow, řřtož po řřarej mēřje řať
wjele je řaž: 311,734 □ řōřřčřow 5,4214 □ prutow.
(1 řařřř acer wopřřřija 55³/₁₀ arow) a 1 řektar =
100 arow = 10,000 □ metrow řřtož řať wjele je řaťo:
1⁴/₅ acerow (1 řařřř acer wopřřřija 1¹/₂₀ řektarow.)

Řan. řo tajtim řo nařře pola w Sakskej ř
noweho budža pšchemērič dhrřjēcž a budža po tym
tež nařře dawki po niř pšchemēřjene a powjětřřene.

Přředž. Dawki te řame wořtanu, řaž do-
řať a ř noweho pšchemērič řo burřře řēřomnřřwa
teho dľa njeřřjebaju, ale to budže řo ř čařřom řačž
mēřč, řo wřřitřto we hypořřeřřř řniřřř a řewat do
noweje mēřř řo pšchēřřřacž ma, doľeřř wot řēřa 1872
řem řa řřara mēřa wjacy řo načōřčizč njeřřuje. Wo-

řominajny pať tu wēž řiřře je dale! řř wēřř, řo
řo tež mēri, řřtož řidke abo řēřaje je, řaž woda,
řalenž, wino, řřowo, mřřofo, woliť a teho runja a řo
řo runje tež mēri řřto, řařř, řrunja, wuhřo a t. d.
řu je řačž dořať mēřa była 1 řřana a 1 řōř. 1
řařřř řřana mēřeřře: 71,186 řubifowňř řōřow, a
1 řōř = 7900 řubifowňř řōřow a pořřeni řo džēřeřře
do 4 řēřřřřřow a 1 řēřřřřř do 4 řačřřow (mēřřow) a
1 řačřř do 4 mařřow. řřtož něť nařřupa tu nowu
mēřu, dha řo řa řama ma řačōřizč na 1 řubifmeter,
to rēřa něřřto dhrřbi byčž 1 meter doľře, 1 mēřer
řřēřoře, 1 meter wřřřoře. & teho nařřanje mēřto řřany:

řiter, řotřřž ma 1/1000 řubifmeter. řutōn řiter
abo řa nowa řřana je jenož wo 11 millimetrow abo
1/2 řōřa wjětřřa dhrřli řa řřara. Poľ řitera rēřa:
řřoppen a řřo řiterow abo řřanow = řektoliter abo
piczel (das Faß). řřaj! něť pať je:

50 řiterow 1 nowy řōř. řutōn nowy řōř je
wo 0,05256 řubifowňř metrow mjeňřči, řačž řřary řōř
abo poľ řať wulki řaž řōn. řo tajtim nařře řēřře,
ř řotřřmiž my něť mēřimň, řaťo poľ řitera abo poľ
noweho řōřřa dale řo načōřizč mōža, hdyž řo řōřřřř
řať wjele řaž 0,0058 abo 1/4 řōřa pšchēřřřřa. —

Řan. řo je mi lubo řřřřřčč, dha řōla w řutřm
jenny wotpořřřřřř řane wulke pšchemēnenje řo
njeřřanje.

Přředž. Runje řať řo řa wēž ř nowej wahu
ma. řež řudy wulke pšchemēnenje, ř najmjeňřřemu
pola nař w Sakskej řo njeřřeje. řopomni řo řiřře je
rař na to, řařřa je wot l. 1858 řem pola nař we
Sakskej a we wřřřřř řřajach, řotřeř ř řōnřřřem
řřēřřřřř wē řēřřřř řřřřřřřř, waha řřāčřřřa.
řu mēřeřře 1 řentar 100 řuntow, 1 řunt 30 řutow,
1 řut 10 řwentow, 1 řwent 10 řōřnow a 1 řamjeři
20 řuntow. řu bē nimale řřřřř řawjēdženny, doľeřž
řo wřřitřto pščas 10 dařře džēřizč, řo ničō wřřře
njeřřowa.

Něť řmēřemň:

1 řilogramm = 1000 grammow = 2 řřaray řuntaj.

1/2 řilogramm = 500 grammow = 1 řřary řunt.

50 řilogrammow = 100 řuntow = 1 řentnať.

1000 řilogrammow = 2000 řuntow = 1 řuna.

1 gramm = 0,002 řuntow abo 1/17 řut.

10 grammow (decogramm) = 1 nowy řut = 0,02
abo 3/5 řřřřř řuntow.

řo tajtim pšči wřřř maľo pšchemēnenjow na-
řřanje. řentnať a řunt wořřanjetej, řaž řřjēdň, jenož

so šo na kilogramm, kotruž wopšćija 2 puntow, sa-
ložujetaj, a so 1 punt směje 50 lutow (nětř 30) abo
lěpje, so 1 kilogramm ma : 100 nowych lutow a kóždy
lut ma 10 grammow. A temu ma šo pschistajicž,
so 10 grammow abo nowy lut tež rěka : defagramm,
džěšaty džěl jeneho gramma, pať decigramm, stoty :
zentigramm a tyšaty : milligramm.

San. Šy dha skoro hotowy? Mi wušči synca
dla tych nowych šłowow, kotrež ty tudy mjenuješ!
Pšchedž. Haj! tu šym ja tebi wščitko rose-
stajak, šchož tu měru a wažu nastupa. Ty widžiš
se wšcheho, so ta wěz tať strachna a žalofna njeje,
kaž pšči přědku wonhladašce. Ty trebasč jenož twój
rosomečť trochu wótřicž, a wšcho jara duschnje pónidže.
Š zyla mašč 2 lěče šhwile dosč wšcho wopomnicž
a pschemnšlicž a sa tejtó čaša tež stara hłojcžka a
mudra, kajtaž twoja je, to najčezšce nawuťnje.

San. Haj! ty moješ derje tať rječecž, dokelž
tebi wjele čaša wysche wostanje, domach šedžicž a tajle
wězki wustudowacž; našč jedyn pať, kž ma zylcžki
džěť na poli abo w bróžni stejecž, t temu njepšhindže.
Sa derje wěm šo dopomnicž, kať wjele čaša t temu
je treba bylo, so šym šo do licžbowanja s nowymi
pijeskami namakať a hiščezje džensnišči džěť ja šebi
s wjetšča wščitko po starych pijesach wulicžbujy,
hdyž něščto pšchedam abo kupju. Wostajcje nam
starym ludžom našce stare waschnje, njecž młodži wuťnu,
šchož nowe je.

Pšchedž. Mašča młodosč, w tym mašč prawje,
dyrbi dha wopravdže wščitko lěpje w šulach wuťnyčž
a wofebje budže wot něť zyle nusne, so šulste džěčži
mjenowane dezimalne račnowanje nawuťnu, dokelž
po tym nowa měra a nowa waža je sačožena. To
pať je tež to najrjenišce a najlőžšce licžbowanje, to
s dezimalbruchami. To wjele mjenje próžy a hłowu-
łamanja šebi žada, hačž hdyž jedyn sbruchami
račnowawacž dyrbi.

San. Kať dha pať to něť s pčacžisnu sa meter
a liter a kilogramm budže? Njebudže tež we tym
wšchelle pšcheměnjenje šo stacž mčž.

Pšchedž. To šo wě. To pať tebi dženska a
tón křočž na dróbně rofestajicž njemóžu. A temu
budža wěšty tabelle wudžěłane, s kotružž šo to s loh-
kim hodži wuščědžicž a nashonicž. Tež šym ja špytať
hižom lěťsa jenu tajku wudžěłacž a jako pšchidawť t
proryžy pšchipołozicž. Šsnadž t lětu, hdyž Wóh sečze
a mój žiwaj šmoj, dale wo teč naležnosčži šo ros-

ryčujemoj. Tón křočž pať směješ dosč na tym,
šchož šym tebi postčizik. Wóh šwarnuj tebe a twój
dom pšchede wšchitkim njefbožom.

7.

Šudancžko 2.

Ja wšchať jenož muža šnaju,
Kž we jenym kóždym kraju
Čžěšny je a nahladny,
Wšchón šwój štut a šwoje džěto,
Šo by šchit a wuťnit měto,
Wunjedže wón mustojny.

Dur wón je, pať jemu jeno
Njelubi šo bura mjeno,
Lěpšče šebi wuťwoli;
Wón tež wora, wčóčži, šyje,
Młóčži, šyčze, žněje, rye,
Ššam pať wón to njecžini,

Šo polach wón wětoť křodži,
Ščcha tež, hdyž šo to hody,
Nostaje po mudrosčži;
Wšchitžy wšchudžom knes jom' praja,
Tež kaž drnhdy waschnje maja,
Šchadžuje šo w towarštwi.

Čžezšči wjedžicž jeho mjeno,
Wobhladať šej jeho jeno
Wot šady a šwoprědta,
Pšči špocžatku a pšči kónzu,
We měšacžku a we škónzu
Šenajte wón šynti ma.

8.

Wěr, ale šomu?

San a Šurij, šušodaj we W., jědžetaj kóždy s
karu do młyna, šebi pšchěćžnu muťu dom dowješčž,
kotruž běščaj šebi sa šermušču namłčž dakoj. Šdyž
do młyna pšchindžetaj, štejitaj ješu mččaj pornjo šebi
a młynšti jimať šej pšchepoda a wotšal do jštwy dže,
so by tam kuťt pošwacžik. Přjedy hačž wonaj šwojeju
mčchow na karu' položitať, rječnje Šurij: Šano, ja
dyrbju t mojemu šwatej škocžicž a t njemu mišionšti
pošok donješčž; ja šym na měščze šašo tu, bjeť moju
muťu na kěžbu. To šo stacž mčže, wotmolwi Šan
a Šurij křwata přecž. Šm! hm! myšli šebi Šan,
ja čžu tola rad wjedžicž, kajša Šanowa muťa je a
wotwjaži jeho mčch a šwój. Ta njeje hubjena, praji
wón pšči šebi, a pšchěšnyje šebi křěťšje s Šanoweho

měcha něotre horsčęje tať wjele kať dwě mařzy do swojeho. Zako wscho bě sašo pětnje sawjasak, pschi- běša Jan.

Ač rjetnje Zuriť t temu, bratsje, mi je tola schija jara prošna a zoďt me boli, čakať jenoť jenicťku řhwilku, ja čhu do korčmy stoczič a řebi čzisteho kupicč. Zanova muka bě řo jemu najřterje řhětro do řhije stě- nyla a wón čncšče temu wotpomhacč. Pschi tym wón řebi myřlesče, Zuriť je tola fromny muž a mi ničjo nječranje. Těho dla wón jemu řwoju muku t wobteřzowanju poručuť.

Zuriť řebi myřli, hdyť je Jan přecč, teho muka njemóje hubjena byčč, hewak wón ju mi njeby poručil, čhu wschať tola pohladacč, kajtať wona je. Wón Zuriťown měč a teť řwój wotčzini a rjetnje pschi řebi, to tola wjele řchodzič njebudže, hdyť řebi něotre horsčęje do mojeho měča pschěřypam. Po tym pschiřlowje: „ty woleť, kiť mčóči, hubu sawjasacč njeřmjěřč,“ mařnje wón pětnje do Zanova muki a pschěřypnje řebi dwě horsčęzi a ma runje řwoju ruku wupřče- řtrjenu, řo by t řčezemu a, hdy by móžno bylo, t řchwórtemu ř měča brať. Dha! na dobo jeho wot řad dwě ruzy pschimnjeteť, řo řo řwjerečč nastřózi. Bě to mčynřli, kiť bě řčradžu pschihladowať, řať řať dwaj řwěrnaj řuřodaj řebi tu dobru řermuřčnu muku bjerjetaj. Častaň, rjetnje wón t řurjeť, Jan tebi teť wjazy dyřli dwě horsčęzi wsak njeje! —

To je tola krařna wěť, hdyť ludžo řprawni a řuřodžo řwěrní řu.

9.

Wulka ģara, maľy řwař.

W řranzowřkej krařinje, kotraž řo Burgundřka mjenuje, najřěpsče wino rořče a burjo řo tam wot plahowanja winowch řjenťow nanajřěpe řiwja. Woni řu boħaczi ľudžo a jič winizy jim řchwarny wazitř njeřu. Ale tamniřki burjo řu runje řať řchibať a ľeřni, jaťo druřy, řať to řlědowřzy podawť wobřwědčzi. W jeneť burgundřkej wřy mějeřče duřowny řwój narodny džen a dokeť ľubosč řwojič wošadnych wu- řiwawřče, dha čzi wobřanľnyčhu, jemu na tón džen wulle wjeřele řhotowacč. Po řaťřim bu wuřziničene, řo čzědža jemu řyľ řud wina, kiť bě řo to ľeto wu- řjernje radžiť, daricč a to na to wawřnje, řo řóžny ře řwojeje winoweje řinzy řať wjele řaranow wina da,

řať wjele ľudzi do domu řlusčesče. Woni běčhu wi- dźili, řo na řarřim dworje něčaje prošne winowe řudobje ľeť, a wječřor do narodneho dnja džeřče jedny wot nič tam, řo by je řčradžu wotnjěřł. Zako bě řo to řtaťo, dha bučhu wřchitzy řčasani a pschino- řchachu po čzmye řóžny w řaranach to řlubjene wino, řo by řo do teho řudobja ľinyle. Doleť mějeřče řo wscho řčradžu řtačč, dha bu teť po čzmye řudobje řařchpandowane a wjeřne holzy wjachu řjane wěňzy a pletwy, řo by řo řjenje wudebiťo. Nařajtra rano njeřeřčtať je dwaj buraj t ľnjejeť řararjeť a pschějeřčtať jemu w mjenje wřchitřich darnitwyč daricčelow t jeho narodnemu dnjeť najřjenišče řbože. Řnjeř řarar bu wot wopofařma řaťjeje ľubosčje řwojič wošadnych řhuboťo hnuty a wupraji ř pschěčelnymi řłowami řwoje wutrobne wjeřele, řo řu ř řaťřim řjanym darom na jeho narodny džen řpominali, řo jim řjenje řa tu wopofařanu čzeřč podřakuju.

Čo by řwój narodny džen prawje řwjeřzenišzy wobesčok, bě řebi t. řarar wjele řuřodnych řamřřich bratrow a druhich ľubny pschěčelow na wobjed pscheprořyľ. Jim wřchitřim wón ř wjeřokym ľnu- čjom wutrobny wo teť wulleť ľubosčzi wošadnych po- wjedawřče a ř wěřteť ģordojčzu na to řjenje wudebjene winowe řudobje poľawawřče, řotreť bě do ľuczika řitwy poľožene. Pschi wobjedze bu dha teť wobřanľnjene, to wino řotreť burow wošebna ľubosčč bě darika, woptacč. Čsluřobniť ľleřčtu abo dwě natoczi a na ľlido řtaji. Wino drje tročhu jara jařne a běe wonhľadawřče, ale t. duřowny ľiny tola řóždemu ģosčęjeť do řchľeňčzi a wunjeře na to džaťomnu a wjeřetu řławu na řwojič ľubny řwěrnnyč burow, řo byčhu prawje dořho řivi byli a řo byčhu jič winizy řóžde ľeto dobre wino njeřle. Čchľeňčzi nanajřjeniščo ľłintočhu — ale hdyť běčhu ģosčęo a teť t. řarar wino woptali — wřchitzy řo řwějo řwoje řchľeňčzi na ľlido řtajičhu. Čzoho dla? — to njebě žane wino ale — řama woda! Burjo mjenuřzy, čzi ľubi ľubi burjo, běčhu měřto wina ře řwojič řudnijow čzerpali a do teho řudobja ľeť, a řóžny bě řebi myřliľ, řo wón je jenicťki, kiť to čzini a řo to po čzmye njeje widźicč, řo je runje měřto wina wodu pschinosčowať. Ale — ale řať jedny, řať běčhu wřchitzy řaťtu ľeřnu myřlicťku měli a ř tym řo jič ľubosčč, řať teť jič řluposčč řle pscheradzi.

Řať ģraje řhorřoj na řchěřki,
Řať řarbu dzerža ľaťomni;

Schtož tyje jim, fej dowola,
A druhim puta kowaja.
Woh do rukow jim njeboj sud,
A nihdže žadnu kraj a lud.

10.

Dwaj listaj s dalokeho wufraja.

Lubi cžitarjo! Wy wěsće, so pschedenal w symje po wšach wokoło běha a, so by pschędženo kupik, do nělotrejškuliz kžeje stupi. Dolež to hižom wjele krašnych lět cžini, dha ma we wjele domach dobrnych a lubnych pschędželow. Tym wón niž jenož pschędženo wotkupi a hdyž je jo kupik, s dobrnymi pjenjesami saplaczj; ně, wón šo, wošebje hdyž je wonka šněh a lób a syma, tež rady pola nich sa kchakle šynje a s nimi šo do rycžow da. Pšchi tym wón to a mono šhoni, dobre a šte, po tym jako cžaju šu. Wjes druhim pač je wón šandžene nalěto tu a tam to šhonenje ščinič, so šerbski lud šapocžina šwoje myšle rošščěrjecz a dale myšlicž hacž na to, šchtož wo wšy hdyž bydli a w kraju hdyž šwoje dawki dawa, je a šo štanje. Wošebje bu pschęzo wjele rycžane wo Amerizy. Pola nělotrych to s teho pschindže, dolež maja tam dobrnych pschędželow abo snatych, kotřiz šu tam pschęd lětami wuczahnyli a druhdy w listach něšchto wot šo ššyšchęz dadža, kaž to cži w Šerbinje w Texašu cžinja. Pola druhich pač bē hižom to pomyšlenje nastalo, hacž dha by sa nich derje njebylo, hdy bychu wšchitko, šchtož gruntow a starych smachow wobšebža, pschędali a psches morjo šo do teho kraja podali, hdyž mēd a mloko šo se semje žorlitje. Po tajtim Amerika, kajli dha tola je to kraj a kajle tam je žiwjenje? tak šo ludžo prashachu a šo hišchęze nětko prashęja, hdyž šu šo tam pšchi šapocžatku septembra wjazy dnyli sto šerbskich duschow po morju pschewjeste. Njemyšli šebi ničto, so čže pschedenal wo tym s nim rycžecz, hacž dyrbi šchto tu w kraju wostacž a šo tu po prawdže žiwicž abo hacž a komu je radžene do zušby cžahnyč. Wón je hižom w přjedawšchich lětach na to špomnik, so ma šo to do kōždeho šwobodneje wole štaticž a wón je to šhonjenje ščinič, so tón, kiž je šebi do myšlow štajik, šwój wótžny kraj wopušchęzicž, šo psches ničzo njebo wottrašchicž. Ně! pschędženal čže, hdyž šledowazaj dwaj listaj šobu džel, šwojim cžitarjam pokafacž, šchto ludžo w Amerizy a w Australiskej šapocžnu a wuwjedu. Pšchęzštateže jej s ledžblimoscju

a praježe mi na to, šchto šebi w tajtim wotpošladanju myšlicze.

Prěni list je s Kalifornije, s teho kručha amerisķe unije, kiž najbōle k wječžoru pšchi cžichim morju leži, s teho kraja, kotryž bē pschęd nimale džešacžimi abo dwazęcžimi lětami jako najšbožomnišchi kručh šwēta wuwolany, dolež tam mjenujžy tawšynth a šašo tawšynth s Europisķeje a se wšchěch štronow semje cžehnichu, so bychu škoto ryli a psches to k šamoženju pšchilichli. A wo prawdže tam w kalifornisķich podkopach je šo tež wjele škoteho namačalo a milliony tolerjow pjenjes šu šo tam dobyke, hacž runje šo njechodži dopokafacž, hdyž wšchitke te pjenjesy šu wostate, dolež ani ja ani ty je nimasch. Nětk pač te škote podkopki wjele wjaz njewunješu a žyka Kalifornista je šo pschēmēnika, dolež šo tam nětko wšcha próža na wikowanje a na mērne wobdželanje polow waži. Ale šandžene lěto 1869 je šo tam něšchto do skutka štajiko, šchtož je wopomnjenja hōdne -- a wo tym přēni list powjeda. Wón je wot jeneho Nēmza špišany, kiž je hižom wjele lět we Amerizy a kiž je tam sa wobšedžbowarjo džešacžerjow pšchi twarjenju najwjetšęje a najblęšęje želešnizy na šemi postajeny. Wón šam je wšchubžom pšchi wšchēm pōbla byč, šchtož tudy powjeda. Šeho list ma šo tak.

San Franzisko, 20. meje 1869.

Nětk dha je wón dofonjany, tōn wulki štutk, na kotrymž šym šobu pomhalk. Ta wulka pazifikka želešniza je dotwarjena a hotowa. Pšches mēru wulke šwješelenje šnježi po žykej połnōžnej Amerizy. Tuta želešniza wobšwēdęža, šchto šjenocžene ludowe mozy w šwobodnym kraju sa mačo cžaja šamōža!

Tuta pazifikka želešniza, kaž šo mjenuje, dolež wot atlantisķeho morja hacž k cžichemu abo pazifikskemu morju wjedže, je 3300 jendželškich abo 716 wajšchich europisķich mil dołha a wjedže wot New-Yorka w naranšęej Amerizy hacž do Sacramenta, kotrež mēsto na najdalisķim wječžornym kōnzu amerisķe unije leži. Wažna je tuta želešniza, dolež mōže šo jedny sa šchēč dnjow s jeneho kōnza Ameriki do drugeho pschewješęz, a dolež je psches nju najblęžšchi puč wotewřeny do Čhinesisķeje a Šapanisķeje a do Indisķeje — to je do žykeje Afisķeje. Wšchitke twory s Europisķeje męjachu šo hacž dotal po morju dleje hacž psches poč lęta wješęz, hdyž šo do Afisķeje a Indisķeje pošlachu, nětk mōža šo tam sa cžaj jeneho abo pōdra mēšaza s parolōžjemi a parowosami dowješęz. A sa šamšnu

Ameriku je tuta železnica wošebje wulkeje waźnosće, dolež su jeje rósnoležaje kraje psches tajtu železnicu do noweho sjenocženstwa stupile a tam, hdžež je luta pu- jezina była, šo wobhydlerjo sašybla, kraj wobdžělaja a nowe města natwarja.

To najspodžitnišće pał je to, šo je tuta železnica ša tał krótki czaš dotwarjena a ja chzu wam š nětotrymi šłowami prajiež, š kajtimi pomoznymi mě- zami je šo to stało, a š kajtimi šabžewłkami a wob- czeźnosćemi šmy šo pschi tym bėdžic měli.

Š wuwjebdenju tajteho štukta chzedža pjenješy byčž a te tu bėchu. Šrajna polkadniza tym šamym, kot- siž šo na to sjenocžili bėchu, tu železnicu twaricž, wulghšnje jara wjele pomozgh šticješće. Škongreš abo šejm ameriških krajnyh šastupjerjow wobšantny; wšhitkón kraj, hdžež šo železnica twaricž měješće, darmo dacž a hiščeže wššće teho kapitalije daricž a ša to rukowacž, šo šo wššo se ščěšćimi procentami dani, na cždž šo drusy bohaczi kapitalištojo na měšće šwól- nimi pokazowachu, šwoje pjenješy jow dacž. Na pje- nješach po tajtim njepobrachowasće, hdhž bu w l. 1863 ta wėž šapocžata.

Tola pał bu wona, hacž runje šapocžata, bóršy šabžeržana psches to, šo wójna hjes polonsčej a pol- nóžnej Ameriku wudyrjena, nješasta, ale wjele bóle pschibjerasće. Dolež wšhitžy ša brón bėchmy pschi- mnnyli, dha dyrbješće šo to džěko mēra š kopacžom a š motyku wostajiež.

Tał rucže, hacž pał bu mēr ščijnjeny, šo š no- wej mozu na tón štuk železnizy dachmy.

Pomyšlicže šebi pał, ščto to na šebi měješće, tajtu železnicu twaricž. Wopomnicže jenož, tał wjele džělacžerjow š temu šlusčješće. Nješabudžče, šo tón želešny pucž niz po ruinach, ale po wjetškim džěle po wššokich horach a hlubokich dolach hičž měješće a šo psches šrony džěšće, do kotryhž hiščeže žadny bėly cžlowjeł njebė pschisčok. A tola cžim rucžišcho bė železnica hotowa, cžim šlejšcho šo danješće. Těho dla bu wobšantnjene, šo dyrbi šo wot wobeju kónzow na dobo šapocžecž twaricž. W l. 1865 bėchmy na nimale 3000 džělacžerjow, kotšiz w kraju Mišouru pola města Omaha džělachmy a w tym šamym czašy bė runje tał wjele džělaweho luda pola Šan-Šranžista w Kaliforniškej šhromadženešo. Moji džělacžerjo, kotrymž bėch ja jačo wobledžbowar pschipołasany, bėchu š wjetšcha Europišžy, mjenujžy ludžo š Šrlandskeje a š Němžow — tamni pał, kotšiz wječžorny kónž šapo-

cžachu, bėchu Čhinešoj, ludžo, kotšiz bėchu šo š Afriškeje šem pschijesli, šo bychu džělali a se šwojim džělom šebi pjenješy warbowali. To džělo džěšće nēł wo wjetu. Wly š Europiškeje a š Ameriškeje njechachmy na žane waschnje š hanibje pschincž porujo tym Čhine- sam š Afriškeje. Š temu šchžumasčtej naš, taž tež tam- nyh, tei towarštweje, kotrež bėščtej šo š wuwjebdenju teje železnizy šaložkei. Wščetož kotrež towarštwo naj- wjazy mil natwari, to tež najwjazy kraja dosta a po tajtim najwjazy pjenješ warbowasće.

Wly bėchmy pschi přėdku na 1000 džělacžerjow do hromady, ale ša nětotre měšžy, hdhž bė wójna ša- stała a wjazy bėchu domoj špusčženi, šo tuto wój- sto, kotrež bė š motyku a š kopacžom wobronjēne, na 3500 mžžow pomjetšči. A kajti bė to lud! To njebėchu žani ščěšćijanžy šmyšleni wješni robocženjo, taž pola waš w Šalskej abo w Šruskej. Še wščěh šronow šemje bėchu šo šhromadžili najdžiwischi a naj- lošyschi mužoj. Tym rošakowacž, tnyh w dobrny porjedže šdžeržecž, kōždemu kōždy džēi to prawe džělo pschipołasowacž: to bė wjetšči šhumscht, hacž što taw- šynt wojakow kommandirowacž. Wo dnjo, hdhž bėchu šo do džěla šestupali, šo nēłak cžinišće, ale hdhž bė šwjatol, dha šo hara šapocžješće. Tu šo wopijachu, leštrowachu, bijachu a š nožemi do šo kačachu, šo tał nětotry na měšče morny ležo wosta.

Džělane bu w lēče taž w šmyje tał dołho hacž šemja nješamjeršny. Njedžela njebu žana šwjecžena! Njech šo dešččž liješće abo njech horže škónzo pa- rješće, to bė wššo jene. Tał dołho hacž my w taj- kih krajach bėchmy, hdžež bėchu wulke města a wšy w blisčosći, nam žana nusa njebė. Tam na žhrobje njepobrachowasće. Ludžo nam pschijesčechu, ščtož bu trjebane.

Ale cžim dale do přėdka železnica potracžowasće, cžim bóle šo nusa a štrach pomjetščješće. Wly pschi- džechmy wošebje pošlenje lēto do puščzinow, hdžež ničžo njebė, hacž džiwē šwěrjo. Šawny a antilopy, mjedž- wjedže a buwoły, hady a smije a Šndijanarjo bėchu našči njepšchecželjo, kotšiz na naš kōždy džēi kačachu a š nami wojowachu. Ššėlbu na šhribžerže, motyku a kopacž pod pažu džělacžerjo rano na džělo džěchu. Šusto šrijedž dnja abo hnto tež wječžor a w nožy šo Šndianarjo na naš š žylymi cžrjōdami walichu a naš šahnacž šphtachu. Těhdy dyrbjačmy šo taž we wójnje pschecžimo nim wobaracž, my měšachmy šanony a tšělby a wjedžechmy bitny, přjedy hacž šwoi-

dželo teho mēra sapočezęz abo dale wjesęz mōzacyhmy. W nozy buchu straze wustajene, so njebychmy nadpa-
njeni byli. Za wēm šo na jedyn džen dopomnicz, hđzež buchy na jene dobo wot wjazny dzyli tamsynnt
Indianarow nadpanjeni. Woni pęšchi pšchindžechu f
džela tež na šwojich spęšchnyh konjach pšchijęchachu.
Tęhdy wšchitzny naschi šwōj grat f semi częsynychu a
sa tšęlbu došahnychu a bu wōtre tšęlenje po zylęj
dolinje. Za khwatach f nękotrymi džęlaczerjemi f bli-
stęj hōrzy, hđzež męjachmy małe kanony postajene.
Wny sapočęachmy tšęlecęz, so po stakach hōwrjęšę, ale
Indianarjo nje-

chachu zofacz. Na naš częhnyę-
šę zylę wulka
czryōda, nawje-
dowana wot je-
neho kłownika.
Wšchitka nascha
brōn bu na tu-
teho nawjedō-
warja wobro-
częna a kłaj,
jako bę wōn
pannyk, woni ru-
jachu a wujachu,
taf załōšnje a
mōznye, so šo
nam wšchitkim
sapočęšęšę stę-
stacz, ale potom
teho satšęleneho

kłownika hrabnychu a do lęša roščęlachu.

To pał njebęchu te jeniczęle sadžęwōki a wobczęz-
nosęze, kotrež męjachmy pšchewinyęz. Wny pšchindžechmy
do runinow, hđzež žadyn jeniczęki sčtom njerofęšęšę,
taf so drjewo sa žęlesnizu a f tepjenju na sto hōdži-
now daloko šębi pšchiwjęszę dacę dyrbjachmy. Tęž
husto woda pobrachowasę, kotruz šębi f daloka wob-
staračę męjachmy. Šdnyž bęchu ščęny w runinje, husto
wjęle stoł mil dalokę, nakładžene, blizachmy šo hōbrškim
horam, kotrež šo pšchekrocęzicęz abo do kotrychž šo pod-
semstę pučę, taf mjenowane tunnele, rycę męjachu.
Rōžde ranje naschi džęlaczerjo šwoje zelny, w kotrychž
bęchu nozowali, wottorhachu a wjęšęchu je do prędka
a f nimi wšchitko, sčtož šo trjebasę, jako drjewo a
žęleso, žyrobotu a grat, lary a wōšny, žylę łowarnje a

kęžę. To pał džęšę tał spęšchnje, kaž šębi to ničtō
wot waš myšlicęz njemōže.

Kaž nam, tał bę šo tež Čhinesam sčtō, so bęchu
šo f tajtimi wobczęznosęzimi a sadžęwōkami będžicęz męli
a jedny mōže prajicęz, f wjęle wjęšchimi hęšchęze, hač
my, pšchetož te hory, pšchęs kotrež woni žęlesnizu twa-
ricęz męjachu, bęchu wjęšę a tōn kraj, po kotrymž
woni twarichu, bę f wjęšchę luta pušęzina.

Pšchi spocęatku nalęzja 1869 bę wot wobeju bo-
łow a kōnzow žęlesniza tał daloko dotwarjęna, so bęchu
te šnyh džęlaczerjow jęnož nękotre sta mil rōšno. Wono

bę wobšantnjęne
a wuczinyjęne, so
pola šłoneho ję-
šora, hđzež šu
šo Mormonojo
šęšnydlili, dyrbja
hromadu trję-
chicęz, a so ma
šo, hđnyž šo poš-
łeni hōšdž do
ščęnoweho
drjewna dyrbi a
po tajkim žęle-
sniza f tym do-
hotowana budžę,
wulki šwjedžęn
džęrzęczę.

Tu šym tež
Mormonow se-
šnał, kotřiz nę-
hđze 500,000

dušchow, tudy šđaleni wot wšęšęho šwętnęho ropota
šo šęšnydlili šu, ale šo nętk pšchęs tu nowu žęle-
snizu, kotraž šredža pšchęs jich šydlęšęzja wjedže,
je šwojęho męra wuczęria. Džimonny lud to je. Woni
šu kšęšęzčijęnio a wobtwjerdžuja kručę, so maju naj-
lępsę męruwufnacę, kotrež niz se šwojateho pišma,
ale f kuihōw Mormonow, kotrež je jich pręni japošchtoł
pšchę jęneho jandžela doštał, częrpaja. Woni bjęs
druhim wotpušęzja hał pšchitajaja, so muž mōže abo
dyrbi f dobow wjazny žonow męcz a jich pręni abo
najwšchęšchi dušchowny ma jich nęhđze dwazęczi. Pšchi
tym šu woni džęławi a strōšbi a šu pšchęs šwoju
pilnosęz a sprōznmosęz žylę tamnu puštu a njęplōdbnu
wokolnosęz wobdžęłali, so šo rjanej šęhrodžę runa.
Žich wobhydlenja šu čęstę a jich domjaze žiwjęnje je

kaž mjele ja hym widžić, bohobojašne.

Wogymy džen meje bē tōn wulki džen, na kotrymž bu ta nowa železniza hotowa, na kotrejž so jenož 6 lēt bē twariko, a popokdnju w 2 hōdžinomaj bu jedyn klēborny a jedyn skoty hōsžy do pošlenjeho schēnomocho drjewna, kotrejž bē s kawrjenzoweho drjewa wuschiknje wudžēkane, sabity. Wulka bē šromadžisna thy, kiž temu pschihladowachu. Wny džēlaczerjo, ameriscy runje tač kaž europisžy a Chinesojo šobu wunješechym mōznu škawu na amerisku uniju a telegrafy pschipowjedachu to žykemu ameriskemu ludu, pschetož wot tam bēchu se železnizu na mēšče telegrafiste žerdže postajene, na kotrychž telegrafisti grot wot wječora hač do ranja, wot poknōžy hač do pokōdnja kōžbu powjesčy rosnješe.

Nēt šedžu ja tu a wotpoczuju wot teho dolheho wobčežneho džēla, kotrejž hym na 5 lēt mēl a wješelu šo kōždy ras, hdyž parny wōs pschijēdže a s Europty kaž s dalokosčjom Ameriki čłowjekow a twory pschiwješe. Želi šo žimy budu, dha tež ja šo wołoko Michala na tutu železnizu šynu, šo bych waš w Europje wopytač. Ša 2 abo 3 njedzele parny wōs a parna kōžy mje do Šamburga abo Břemena dowješe. Tēhdy čžu wam wšchitko wobšchērnišcho wupowjedadž, šchož hym tudy wošlabač a nashonik. W Wože mje! —

Druhi list, kotryž wam šobudžēlicž mam, je s Awstraliskeje a njeje tajli dohki, kaž tōn prēni. Wōn ma šo tač.

Melbourne 1. junija 1869.

Moži lubi! Dwē lēče stej šo minykej a ja wam žane šlowežko nješym pišak. Nēt, dokelž šašo tudy hym, šapschijam pjero, šo bych waš dlēhe w njewēstosčzi njewostajik, šo pschi žimwenju hym. Šdyž pošleni list na waš pišak, bēch hiščeže wobšedžer mojeje farmy (žimnosčje). Ale tu šo mi tač malo lubješe a tač slē džēše, šo ja prēnju dobru škladnosčy načožich, hdyž ju mōžach pschēdadž. Tši lēta hym na mojej farmje džēkač, kaž tōn, ale tola ničō hōdneho nješym nadobnyč. W hymje šo derje mējach, to rēka w tym čašu, kotromuž tudy hyma rēkaja. W tym čašu je tudy deščēžič a wšchitke doliny, rēčki a jamy šo s wodu pjelnja. Ale w lēče, Wōh šwarnuj, kaška je tudy nusa. Ša wjele mēšazow žana kapka nješanje, wšchitke žōrla wuprašnu, trawa drje ša wozny a howjašy škōt nēkač ale škupje roščje a žito s mozu šrawi — ale najhubjenišče je, šo ša škōt žana woda njeje. Ša dyrbjach moje štabla wozow na milu daloko kōždy džen honičy abo honičy dadž, šo bychu šo napikē. Šchož do

doma šo wot wodny trjebašče, dyrbjach šebi na wofu s konjemi dowjesčy dadž. Žnē bēchu drje dobre, hač runje bē šuchota psches mēru wulka, ale wšchitko druhe šchož šo s žimwenju trjeba, bē psches mēru drohe. Šda ša čjeledž bē wyšoka a dawki pornjo tym, kotrejž šo w Šakitej dawaja, žakōšnje wulke. Š temu nišoho w šlīstosčzi njemējach, šo bēch s nim towarštwo džerčecž mōhč. Šdyž ke mschi hičy čžyč, dha dyrbjach šo hižom šobotu prjedy na pucž dadž a hdyž do Melbourne čžyč šapucžowadž, dha tši dny trjebach. Dokelž šo mi tajke žimwenje nješubješe, dha pschēdadž moju farmu a podadž šo šašo do Melbourne.

Ša bēch šebi tudy w hōščēžnu štwu wotnajač a njewjedžich, šcho šapocžecž. Dha jedyn džen šo po žykym mēščje powjesčy roščhērješe, šo je šo w štronje, kotrejž Viktorija rēkaja, škoto namačako. Wjele štow mužow šo hnydom šjenoczi, šo bychu tam pucžowali a ša škotym ryli. Šcho mōžach lēpsche čjiničy, hač šo jim pschifantnyčy? Wny bēchym jich na pokōdra šta, kotšyž šo tam hromadžje podachmy. Wē to wobčežne pucžowanje, kaž šebi mōžčeže myšlicž, ale wšchitzy bēchym najlēpscheje nadžije, šo nam w Viktoriji najkrašnišče šbože šačēže. Šako tam ša nēkotre njedzele dōndžechym, dha bē to mēšto hižom s ludom pschēpjelnjene. Š žykeje Awstraliskeje bēchu šo škotoryjerjo tudy šeschli. W hōrkojtej dolinje hižom wjele štow želtow a drjewjanyčy kšēžtow šteješe a bē to kopanje a ryeče, kaž ženje nješym widžić. Ša a jedyn towaršč, kiž šo mnu džēlacž čžyšče, mōj šebi s nusu nēkačku kōlničku wotnajačmoj, hdyž šwoje brēmješča wotpokōžičmoj a na to tež na mēščje nēkački blečč wufwolichmoj, hdyž tež mōj na druhe ranje čžyčmoj šapocžecž ryeč. Ša njōn dyrbjachmoj punt šterlinka pčacžicž, pschetož darmo jendželsta wšchinosčy ničō njewostaji. Wječor nakupich šebi wšchitkōn nufny grat ša drohi pjenješ, pschetož hdyž škotoryjerjo šo šašhdlu, tam tež pschēkupzy na mēščje šwoje kšlamy wotemrja a židowštu pčacžišny ša wšcho šebi žadaju. Mōj mējachmoj kōždy šwoju wōtru motyku, želešny šchēroki kopadž, karu, dōncžki a kšhibu a rano, hdyž škōncžko hiščeže njebē šeschadžako, podachmoj šo na šwoje mēšto, šo bychmoj rykoj. Drušy bēchu hižom pschi šwojim džēle. Čjiscže wušlēkani, pok nasy w počje šwojeho woblecža kopachu a ryjadu. Ničto wołoko šo nješlabašče, ale jenož na šwoju jamu kēžbu mēješe, jako by jemu škoto čjeknyč mōhko. Nēkotšy, kiž bēchu drje nēšcho namačali, bēhachu tu a tam,

drusy rosmjerfa-
ni woczki njeపోసే-
zechu. Mój chyn-
sche go tym lu-
dźom śmjerz, ale
ja to पोसईscho
njejszym czynik,
dokelz śym sfo-
nik, kat mjerzaje
to je, hdyz jedyn
w pocze swojeho
woblicza zyliczki
dżeń rye a kopa
a niz prośchka
skotoho njenama-
ka. Też namaj
go dźeśche, każ
wjele druhim.

Schtyri njedzele
bėchmoj rykoj a
kopałoj, so go
nam pót s czoła
lijesche, a
pśchezo go na
śmjerz spróznaj
do swojeje kólnje
wjeczor lehnycz
dźechmoj. A niz
sornjatko skota
njebė go namaj
dostało. Mój
kóždy kruč pier-
śchje do śchidn

cziknychmoj a we wodge stejachmoj a pławjachmoj —
haj! pėśka doscz mėjachmoj, ale skoto namaj žane do
woczow njebłhśchjesche. A temu mój swoje dobre
pjenjesy pśchibadzichmoj, pśchetoż žiwjenje a wśchitka z-
roba bė žakosnje droha. Drusy bėchu sbożomniśchi
byli; pśchetoż na wjeczorach wont we piwownych a pa-
lenżownych zeltach śedzechu a pijachu a hrjajachu a ha-
rowachu a se skotym wołoko go mjetachu, jako by to
pėśt był. Mój towarśch go napośledk na mnje roś-
hnėwa, prajizy, so žaneho sboża nimam, a go wote
mnje dźeli, so by śam na swoju ruku rył. Teje
śameje myśle bėch też ja a mój go teho dla dźelich-
moj. A to bė moje sboże! Po dlėśchim rośhlado-
wanju wuśwołich śebi mėstno we małym dólczku leżane

a saporczach tu
śam na swoje
ruku swoje czeżke
a njewośte dźeko.
Śizom chyn ja
też tudy nadżiju
spuśchjez. Oha
jene ranje nama-
kach sornjatko sfo-
ta a wjeczor druhe
a sa nekotre dnj
śaśo kruč a tal
sa czaś mėkaza
mėjach na sto
puntow sterlinta,
śchtoż po waschich
pjenjesach nėśchto
pśches 700 tolet
wuczini. Wjazy
ja njejszym na-
dobycz móhł, i
s kajtej njewusta-
watej prózu ja
też śym dźekal.
Żako to mėjach,
bėch ja s pośojom
a dokelz czaś
deschjezitow go bli-
żesche, podach go
s druhimi śaśo
na pucz do Mel-
bourna a śym
śebi prjódł wśak,

so go ženje wjazy njecham dacz sawjesz ani śaklepicz,
śa skotom rył. Pśchetoż žiwjenje w tajkich skotowych
podkopach śym ja doscz a na doscz śesnal jako jene
zyle dżiwje a pohankte. Tam jedyn cżłowjekow nadenbje,
kotyż śu na skót a dżiwje swėrjata zyle podobni.
Kóždy je wot gramnosczje każ śaklepjenny. Luboścz
abo śmilnoscz go tu žana njenamaka. Kóždy je jenoż
na to śmyślenny, so by go wobohaczik. Śchtoż je wjele
dobyl, tón wjele pścheczini. Wn byśchje jenoż śchśchecz
dyrbjełi, kat tuczji ludzo śelachu a lestromachu. Wjes
nimi bėchu paduśchi a rubjeżnizy, kotyż śebi žane śwė-
domnje njećzinjachu, druhich mordowacz a wuśłėlacz.
Żara to bė a bėhanje, so to niśchtó wupowjedacz nje-
móże. Mėl moji lubi, ja go Wozu dżakuju, so śym

drije mōżecze ſebi myſlicz, hlejce, ſo ſo na mēſce ſaſo ſ woſa puſzczu. Konduktōr ſa mnu woła, hǳe chczecze? ja pał, hlejce, jemu wotmolwju, ja ſym hnydom ſaſo tu a ſtoczu do kēże k temu, kiz billety pſchedawa. Temu, hlejce, ja wupowjedam; tał je ſo mi ſeſchko, praju ja, mōj najlubſchi, dha budzycze tola tał dobry a dajcze mi moje pienjeſy ſa tōn jedyn billet ſaſo. Hlejce, tōn pał to njecha a ſwari na mnje, ſo to jcho niczo njeſtara, hǳy ſym tał hłupy był, a ſo to na žane waſchnje njeidze, ſo by mi pienjeſy na ſad dał. S jennym dobom, hlejce, ſmēje ſo wōn a pokaže na ſeger, hlejce, a hlejce, runje hǳy chzu ſo prawje roſnjemdricz, dha ſo ſahwiſda, hlejce. Za wuſkoczju ſ kēże, ale parny wōs, hlejce, hižom pēnje prjecz jēdzi a hlejce ja tam ſ dwēmaj billetomaj ſteju. Za ja czaħom bēžu, hlejce, a wołam, pſt, pſt, ſchaffnarjo, dzerzycze, ja hewał na kwaſ njeprichindu. Ale hlejce, tu žane ſmiljenje njeje! Za ſ rubiſchkom, hlejce, ſ klobuſtom, ſ wobēmaj rułomaj kiwam a wołam: he! he! dzerzycze dha tola, nimacze dha žanej wuſchi, wſchał na kwaſ dhrbju! Napoſledk, hlejce, ja ſakruju a kiju, ſchtož hewał ženje nječiniju, hlejce, ale wſchitko bē po-darmo, hlejce. Po malej khwili, hlejce, njebē wot czaħa niczo widzicz a ja mējach, hlejce, dwaj billetaj a ſkombžu kwaſ, hlejce! — Njeje to mjerſaze?

16.

Schto pobożny nan ſwojemu ſynei ſawoſtaji.

Ruby ſyno, džen ſo bliži, ſo tōn pucz naſtupju, ſ kotrehož ſo niſchtō njewrōczi. Ty ſo mnu hiez njemōžeſch a woſtanjeſch na ſwēcze, hǳež dobru radu trjebaſch. Niſchtō wot naroda mudry njeje, czaſ a ſhonjenje matej naſ roſmwuczicz a cziſczitej huno. Wſchitko ſchtož ſo bēhſchczi, ſkoto njeje, a ja ſym widzil, ſo je nēkotra hwēſda ſ njebia panyła a ſo je ſo nēkotry kiz, na kotryž ſo nēkotryzkuliz ſepjeracze, roſkamał. Teho dla chzu tebi prajicz, ſchto ſym namakał a ſchto ſtej mje czaſ a ſhonjenje nawucziko! Niczo wulke njeje, ſchtož dobre njeje, a niczo wērne njeje, ſchtož njemobſteji.

Ǻ Ćłowjeł tudy domach njeje, wōn a wſchitko, ſchtož je ſ nim na ſwēcze, je zuſej woli a mōžnemu knjeſej podczijniene. Njeđaj ſo narzyczcz, jało by ſebi ſam radzicz mohł a ſam najlēpje tōn prawy pucz ſnał.

Njepoſſchaj wutrobu na ſachodnu wēz, dzerz ſo ſa Wože dżeczjo, ſo njeby niczo ſteho wobechkoł!

Prawda ſo ſa nami njepraſcha, my mamy ſo ſa nej praſchecz. Schtož widzicz mōžeſch, to ſebi wob-hładał a nałož twojej woczji; we tym ſchtož ſo widzicz njeħodzi, dzerz ſo Wožeħo ſłowa. Woſtañ ſwērny we wērje twojich wotzow a hidž jeje dla wchitku ſwadu. Wōħ budze twoju wutrobu wodzicz. — Njeboj ſo pſched nikim tał jara kaž pſched ſobu ſamym. Pſchetož nuts-kač we tebi bydli ſudnik, kiz tebe njeſjeba a jcho hłōſ bhrbi tebi wažniſchi bycz, dǳli khwalba zkeħo ſwēta a mudroſcz wchitkich ſtarych ludow. We wſchēm, ſchtož ſebi pomyſliſch a prjōdwoſmjjeſch, praſchaj ſo najprjedy teħo nutsomneħo ſudnika wo radu. Wōn pſchi pēdku, kaž njewinowate dżeczjo ryczi, ale hǳy jcho prawje czeſzczich, tebe jcho hłōſ dale bōle roſmwuczij.

Wuñi rady wot druhich a hǳež ſo wot mudroſcje a cłowſkeħo ſboža, wot bohabojoſcje a pobōžnoſcje ryczi, tam rady pſchipoſtuchaj; tola njewēr wſchitko, ſchtož druhy praja, pſchetož wſchitke mrōczakki wodu nimaja. Ćłowjełojto ſebi huſto myſla, ſo nēſchto ſa-mōža, hǳyž mudrye rycza. Temu pał njeje tał, mōj ſyno, ſłowa ſu ſłowa a hǳyž ſo ſe rta ſpēchnje wu-kuleja, tehdy wſmi ſo na kēdzbu, pſchetož konje, kotrež wōs ſ czeſkim žitom czaħnu, pomału džeja. — Ćdyž chze tebe ſchto mudroſcz wuczicz, dha pohładał jemu do woczow. Želi ſo ſo jemu ſda, ſo nēſchto wē, a njech je tež jara mudry a pſchiſtojny, dha woſtaj ſo jcho. Schtož jedyn ſam nima, to druhim dačz nje-mōže. A tōn mudry a ſwobodny njeje, ſchtož ſo ſ tym wudawa, ſo cžinicz mōže, ſchtož chze; ale tōn je mudry a ſwobodny, kiz chze to, ſchtož cžinicz dhrbi. Tōn niħdy mudry njeje, komuž ſo ſda, ſo wſchitko wē, ale tōn, kiz je ſwoju ħordocsz wotpokožil a je ponižny. Ćdyž je tebi wo mudroſcz cžinicz, dha pytaj jeniczzy ju a niž to twoje; ſkamaj ſwoju wolu a czałaj ſ mērom, ſchto potom budže.

Pſchemyſł ſebi wſchitko, ſchtož je ſwojate a budž wē-ryazy. Njeſazpi žanu wēru a njemēj žadny ſmēch ſ Bohom. Loħko je, mōj ſyno, nēſchto ſazpicz, ale czeħto je, wſchitko derje ſroſemicz. — Njewucz druhich prjedy, hač ſam nawuñny njeſy. Ćziñ dobre, dokełz dobre je, a njeſtaraj ſo wo to, ſchto ſ teħo budže. Swoju wolu ſtož na jene a to ſamo a to ſ zykeł wutrobu.

Staraj ſo ſa ſwoje czeħo, niž pał jało by to twoja duſcha była. Budž ſprawny pſcheczjo wſchitkim cłow-jełkam, ale twoje ſrjaduj ſwēru. Njerzycz nikomu po

ole, a njepscidaš, so bñahu šo drusy tebi pschimol-
 wjeli. Čješć kóždeho po jeho sčtancze a njech šo wón
 hñanibuje, hdyž to njesaštuzi. Njebudž nifomu niczo wi-
 nojny, ale sadžerž šo pschecziwo wschittim, jako bychu
 twoji wćriczeljo byli. Njeczññ, jako by dobrocziny był,
 ale budž pschezo sdobný a sprawny. Pomhaj a daruj
 rady, ale njebudž teho dla 'hordy. Njepraj wschitto,
 sčtož wćsch, ale wjedž kóždy čas, sčtož prajisch. Nje-
 měj towarstwo s tyñni, kotřiz šu wulžy a wošebni knježa.
 Njeshññ šo, hdyž wušmćwožo šedža, pschetož woni šu
 najhñbjenischí bjes wschittimi stworjenjemi. Njeměj niczo
 czinicz s tyñni, kotřiz šu po sdačzu bohñbojasi, ale s
 tyñni wo prawdže pobožnyñmi dušchami džerž. dobre to-

warstwo. Čłowjek liž ma wćrnu pobožnosć we wu-
 trobje, runa šo šłónzu, kotřez šwćczi a hrěje, hač
 runje šłowćžo njeryczi. Čziñ, sčtož je sapłaczenja
 hódue, ale nježajaj šebi žanu šdu. Šdyž mašch nusuz
 wustorž ju šebi, niž pał druhim. Měj pschezo dobre
 w myšlach.

Šdyž šym wumrjel, dha wopomñ, šo šym do lě-
 pscheho kraja dóschoł. Štej twojej maczeri k pomozy;
 čješć ju tał dołho hač živa je, a pohřebaj ju pschi
 mni. Dopomñ šo wschědnje na šmjercz a žiwjenje a
 budž dobreje nadžije! Njethodž se šwěta, křiba šo šy
 šwoju lubošć k Jesušež pschesz nćlajki plób živeje wěry
 wobšwědečiz. — Twój šwěrný nan Mathias Klaudius.

